

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

* 05.12.2013 tarihli Komisyon toplantısı CD'den deşifre olup, Stenograf bulunmadığından, bazı konuşmacıların isim ve/veya soy isimleri tespit edilememiş olup, bu katılımcılara fihristte "Konuşmacı" adı altında yer verilmiştir.

5 Aralık 2013 Perşembe

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

5 Aralık 2013 Perşembe

---0---

K O N U

M a ğ d u r h a k l a r ı v e m e v z u a t k o n u s u n d a u y g u l a y ı c ı l a r d a n b i l g i a l ı n m a s ı

Sayfa

1:25

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ OTURUM

Sayfa
1:25

Konuşmacılar

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7:8,
9:10, 11, 12, 13,
14:15, 16:17, 18,
19, 20:21, 22, 23,
24, 25

Köksal ÇELİK (Sincan Ağır Ceza Mahkemesi Hâkimi)

1:4

Mahmut TANAL

(İstanbul)

4, 5:6, 7, 8:9,

18:19, 21:25

Oya ERONAT

(Diyarbakır)

4, 5, 8

İhsan ŞENER

(Ordu)

4:5, 6

Murat BİNİCİ (Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

19:20

Tetkik Hâkimi)

Açılma Saati: 15.05

Kapanma Saati: 16.51

05 Aralık 2013 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.05

0

BAŞKAN – Hoş geldiniz.

Toplantımızı açıyorum.

Şimdi, kısaca Komisyonumuz konusunda ve yaptığımız çalışmalar konusunda bilgi vermek istiyorum ve daha sonra da sizlerin bizlere aktaracağı hususlara geçmek istiyorum.

Şimdi, biliyorsunuz “İnsan hakları” denildiğinde ve ceza hukukunda insan hakları aklı geldiğinde her seferinde sanığın hakkı gündeme gelmekte. Bu, duruşma aşamasından cezaevi aşamasına kadar herkesin aklına gelen ve insan hakları örgütlerinin de, insan hakları konusunda çalışan ulusal ve uluslararası her yapının da genelde yapmış olduğu çalışma sanık üzerine olan çalışmalar oluyor. Yargılamada sanığın hakkının nasıl olması gerektiği, infaz aşamasında cezaevinde ne gibi sıkıntılar çektiğine dair her seferinde yapılan konuşmalar bu noktada. Biz, bu konuda kantarın topuzunu biraz hem mevzuat konusunda hem de uygulama konusunda kaçırdığını düşündük ve dolayısıyla, suçtan zarar gören mağdurların haklarıyla ilgili de bir alt komisyon, Türkiye İnsan Hakları İnceleme Komisyonu içinde bir alt komisyon kurmaya karar verdik. Geçen sene dört siyasi partimizin tamamının da ortak oybirliğiyle almış olduğu karar neticesinde böyle bir komisyon kuruldu ve geçen seneden bu vakte kadar Adalet Bakanlığında bununla ilgili bir çalışma var. O çalışmayla ilgili, o çalışmayı yapan hâkim arkadaşlarla bir görüşmemiz, görüş alışverişimiz oldu. Daha sonra, teoriden, yani bu konuda çok ciddi bir çalışma yok, teori konusunda ciddi çalışma yok. Yani akademisyen arkadaşlarımız kendileri de kabul ediyorlar “Biz bu konuyu biraz atladık.” diyorlar ama yine kısmen yapılan çalışmalar doğrultusunda çalışma yapan akademisyen arkadaşlar hem Polis Akademisinden hem de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden öğretim üyesi noktasında ve profesör düzeyinde hocalarımızdan görüş aldık. Daha sonra, uygulamadan görüş almak istedik; avukatlardan, barolardan bazı görüşler aldık. Şimdi de, gerçekten, ben de hukukçu olmam hasebiyle ve milletvekili olmadan önce de ciddi anlamda bu konuda daha çok mağdurlarla ilgili mevzularda avukatlık yaptığım için belki de yani benim yaptığım konu genellikle iş kazasından mütevellit veyahut da trafik kazasından doğan tazminat ve ceza davası noktası davalardı. Burada, açıkçası en ciddi anlamda mağdur olan bizlerdik, yani mağdur tarafıydı. Çünkü hem ceza davasında aylar süren yargılamalar, daha sonra ceza davasının sonucunu bekleyen hukuk davası, Yargıtay sonucunu bekleyen hukuk davası ve neticeye vardığımızda geriye baktığımızda beş yıl, altı yıl geçmiş olması, açıkçası en ciddi anlamda mağduriyeti doğuran sebeplerden birisi benim kanaatimce buydu. Dolayısıyla biz, biraz da ben uygulamadan, sizlerden özellikle bilgi almak istedim çünkü gerçekten biz, belki teoride birtakım şeyleri konuşabiliriz ama bizzat kürsüde olan ve bizzat bu işi yaşayan sizler olarak açıkçası, herhâlde sizden alacağımız bilgiler ve bunu rapora derç etmemizin, rapora yöneltmemizin belki bu konudaki mağduriyetleri en asgariye indirme konusunda etkisi olacaktır diye düşünüyoruz. Özellikle bir asliye hukuk hâkimi de talep etmiştik ama herhâlde yoğunluktan asliye hukuk hâkimi arkadaş gelemedi ama yazılı da olsa ben bir asliye hukuk hâkimi arkadaştan bu konuda bilgi almayı da arzuluyorum ve istiyorum.

Kısaca böyle bir girizgâh yaptıktan sonra Köksal Bey’den, ağır ceza mahkemesi üyemiz, Sincan Ağır Ceza Mahkemesi üyesi ondan başlayalım istiyorum ve daha sonra Zeynep Hanım ve inşallah da en sonunda Sayın Başsavcı Vekilimiz Ahmet Hamdi Bey’le bugünkü toplantımızı neticelendiririz. Tamamı bittikten sonra da soru-cevap şeklinde...

- Eğer bizim soru sorma...

BAŞKAN – Eğer çok ani ve konu dağılmayacak olursa olabilir ama genel de biliyorsunuz ...

Köksal Bey, 1972 Yozgat Sorgun doğumlu. 1988 yılında Sorgun Lisesinden mezun oldu. Önce, Orta Doğu Üniversitesi Tarih bölümünde bir yıl hazırlık okuduktan sonra, 1991 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu ve 1996 yılında hâkimlik sınavını kazandı, 97’de hâkim, savcılık stajına başladı. Sırasıyla; Manisa Sarıgöl, Kırşehir Akpınar, Sivas Gürün ve Samsun Bafra ilçelerinde hukuk, ceza ve kadastro mahkemelerinde görev yaptı. Gürün ilçesinde görev yaparken 2006-2007 yılları arasında Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü özel hukuk ana bilim dalında yüksek lisansını tamamladı ve “Türk Hukukunda Ticari Tahkim” isimli tez, proje çalışmasını yayınladı. 2010 yılı Ağustos ayı yaz kararnamesiyle Diyarbakır hâkimi olarak atandı. 2011 yılı Nisan ayında ise birinci sınıf hâkim oldu. Diyarbakır 2 ve 8. Ağır Ceza Mahkemesinde -özel yetkili mahkemeler- müstemir yetki ve

üye hâkim olarak görev yaptı. 2013 yılı Kasım ayında da Sincan Ağır Ceza Mahkemesine atandı ve hâlen aynı mahkemede görev yapmaktadır.

Buyurun Köksal Bey.

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu sormuş olduğu hususta, özellikle mağdur hakları hususunda biz uygulayıcılar olarak geçen ay Kütahya'da bir çalışma yapmıştık. Yaklaşık on beş kişiydi ve içlerinde ağır ceza mahkemesi başkanı, hâkim, savcı ve Yargıtaydan ve Bakanlıktan tetkik hâkimlerimiz vardı.

Biz uygulamada özellikle mağdur haklarıyla, tabii sanık haklarını da ilgilendiriyor onunla ilgili tespitler yaptık; ben onu kısaca size arz etmek istiyorum özellikle uygulamada sorun çıkarıcı ya da aksayan yönlerini: Özellikle bu cinsel suçlar açısından TCK'nın 103, 6 ve 102/5 maddesinde düzenlenen ruh sağlığının bozulmasına ilişkin rapor almaktayız fakat bu, mağduru çok fazla örselenmesine neden olmakta. Çünkü gidip gelmesi, ondan sonra randevu alınması... Bu noktada mağdur çok fazla örselenmekte ve hatta bazen gitmemek istemektedir. Bu arada bile ruh sağlığı bozulmaktadır yani ruh sağlığı bozuk olmasa bile. Yani bu husus göz önüne alınarak biz, ruh sağlığının bozulmasına ilişkin alınan raporun kaldırılmasını istiyoruz uygulamacılar olarak, uygulayıcılar olarak. Hem bu şekilde mağdur daha fazla örselenmez. Ha, çözüm olarak ne düşünülebilir? O noktada cezanın alt ve üst sınırının arasındaki makas açılarak, mahkemece, dosya içeriğine uygun olarak bir hüküm kurulabilir. Yani aksi takdirde "Ruh sağlığı bozuldu." dediği anda adli tıp "On beş yıldan aşağı ceza verilemez." diyor. Bu da bakıyorsunuz hakikaten adaletsiz bir sonuca varıyor, hakkaniyete uygun olmuyor. Dolayısıyla biz, bunun -hakikaten bu kanayan bir yara- bir an önce artık kaldırılması gerektiği kanaatindeyiz uygulamacılar olarak, yani biz tatbikatçılar olarak.

- Peki, yani bu "Ruh sağlığı raporu kaldırılсын." derken ruh sağlığı bozulmuştu mu kabul edeceksiniz ruh sağlığı bozulmamış mı?

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Onu biz kendimiz bakıp, yani ona göre ayarlayacağız. Şöyle; yani dediğim gibi, cezadaki alt ve üst sınırı belirlenerek, yani hâkime ya da mahkemeye o takdir yetkisi bırakılarak o şekilde. Şimdi "Üç yılla on beş yıl arasında ceza hükmedilir." derse, olayın oluşuna göre biz üç yıl verebiliriz ama "On beş yıldan aşağı olamaz." dedi mi en küçük, bir çocuğa dokunmak bile şöyle on beş yıl veriyorsunuz. Düşünebiliyor musunuz, yani on beş yıl evet ve inanılmaz cezalar çıkıyor ortaya. Yani şimdi, dokunmak var; atıyorum, yani kız çocuğu... Hepimizin çocuğu var yani, 12 yaşına, 13 yaşına, 15 yaşına kadar kız çocuğunun saçına dokundun, yandın. "Ruh sağlığı bozuk." denilse, adli tıptan rapor gelse yandın. Yani en az on yıl ceza, en azı. Bu ne demek ya? Şimdi görüyoruz, yani o kadar çok adaletsiz bir şey ki, bunun kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz biz. Hakikaten yani bu, özellikle bu suçlara bakan asliye ceza ve ağır ceza mahkemelerindeki bütün hâkimlerin yüzde 99 kanaati bu yönde sayın vekillerim, Sayın Başkanım.

- Böyle bir diyalog şeklinde mi oluyor; yoksa...

BAŞKAN – Efendim, çok ani olursa yapıyoruz ama çok da... Diğer türlü dağılıyor konu, yani ani, kapanabilecek bir konu ise ama en son sormakta fayda var açıkçası.

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Zaten ben beş altı maddeden bahsedeceğim kısaca, vaktinizi almak istemiyorum.

İkinci husus da -Sayın Başkanım da biliyor tabii, hukuk kökenli - uygulamada yöresel ve sosyal koşullar gereği küçük yaşta ailelerin rızasıyla, cebir, hile ve tehdit olmaksızın evlendirilmeler, gayri resmî evlilikler olmakta. Bunun sonucunda ise sanıklar hapis cezası sonucu cezaevine girmekte ve bundan dolayı cinsel istismara uğrayan, 15 yaşından küçük mağdureler sahipsiz kaldıkları gibi pek çok mağdurenin de bu arada çocuk sahibi olduğu da gözetilerek infaz aşamasında bir şekilde bir çözüm bulunmalı. Aksi takdirde, biz görüyoruz, yani Yargıtay tetkik hâkimi anlattı, çocuğu almış kucağına gitmiş Yargıtay üyelerine "Siz benim kocamı nasıl hapse atarsınız?" diye feryat, figanlar etmiş; yani bu tür şeyler var. Çözüm ne olabilir? Tabii o sizin takdirinizde olan bir şey. Yani resmî evlilik gerçekleştiği takdirde -eski yasada bu vardı. Ben şu anda bunu savunmuyorum, öyle bir şey getirilsin demiyorum ama...

- cezanın infazının ertelenerek denetimli serbestlik tedbiri verilmesine ilişkin yasal bir düzenleme yapılabilir o konuda, öyle bir çözüm bulunabilir.

BAŞKAN – Yani "evlilik olunca" diye...

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Evet. Tabii, öyle bir çözüm bulunabilir; yoksa eski yasadaki o 434 maddeye benzer bir yasa şu anda bildiğim kadarıyla gündem onu kaldırmaz, yani o çok zor bir şey.

Yine, TCK'nın 102/2 maddesinde evlenmekle reşit kılınan çocuklara yönelik cinsel istismarla ilgili olarak TCK'nın 103/2 maddesinde eşe karşı işlenen cinsel saldırı suçlarının da açıkça şikâyete tabi olduğu belirtilerek, uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi gerekir. -Yani bu rapor var, ben isterseniz çıktığı hâlinde ya da flash bellekten verebilirim.- Yani bunu anlatabildim mi bilmiyorum. Evlenmekle reşit kılınan çocuklar var. Yani 18 yaşından küçükler bizim mevzuatımızda çocuk sayılıyor biliyorsunuz, evlendiği zaman reşit kılınmış oluyor, reşit oluyor yani artık. Bunlara yönelik cinsel istismar suçları oluşuyor. O takdirde TCK'nın 103/2 maddesinde ki, eşe karşı nasıl işlenen cinsel saldırı suçu şikâyete tabi ise biz aynı şekilde bu da şikâyete tabi olsun diyoruz, bu şekilde bir düzenleme yapılabilir diyoruz. Bilmiyorum anlatabildim mi Başkan Bey?

- Anladım da baskı olmaz mı bu defa, mesela zorla evliliklerde?

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Zorla evlilik değil bu, yanlış anladınız. 103/2 maddesinde eşe karşı işlenen cinsel saldırı suçlarının da...

- Sen mühendissin, biz burada hukukçuyuz; biz anladık.

- Benim de anlama hakkım yok mu? Beni mağdur etmeyin.

BAŞKAN - Neyse, yeni mağduriyetler doğurmayalım yani.

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Heyecanımı maruz görün, ben biraz heyecanlıyım. İsterseniz siz kısaca izah edin Hanımefendiye.

- Ben şunu anladım:

- Biz ona anlatırız sonra...

- Niye sonra anlatıyorsunuz?

- Bir dakika... Ben şunu anladım: 18 yaşından küçük bizim mesela resmî olmayan evliliklerimiz oluyor doğuda. Siz bunu anlattınız değil mi?

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Reşit oluyor.

- Bunlar evleniyorlar, çocukları oluyor fakat 18 yaşından küçük bir kızla evlendiği için, resmî nikah da olmadığı için adamı tutup içeri atıyorlar; bu defa çocuk çocuğuyla perişan oluyor, siz bunu anlattınız.

BAŞKAN - O bir önceki madde...

- 18 yaşından küçük kişiler mahkeme kararıyla resmî olarak da evlilik yapabiliyorlar.

- Anne babanın muvafakatiyle...

BAŞKAN - 17 yaşında evlenebiliyor mesela.

- Başbakanımızın gelininin bir tanesi o şekilde.

BAŞKAN - Önceki kanun vardı o zaman, önceki Medeni Kanun vardı o zaman.

- Çocuk küçüktü, muvafakat ettiler...

- Resmî olarak küçüktü Hocam, yaşını küçük yazdırmışlar. Önceden, toptan yazdırılıyordu ya çocuklar. Ben resmiyeti söylüyorum.

- Hayır, şu anda da bende Medeni Kanun yok ama bayanlar için 16, erkekler için 17 olması lazım. Burada aile hâkimi de yok fakat hatırladığım kadarıyla, bu yaşlar itibarıyla evlenmek istediğinizde ....

- Mahkeme kararıyla evliliğe izin veriliyor ve evlendikten sonra artık, kişi artık reşit sayılıyor yani 18 yaşını ...

- Onunla ilgili bir uygulamayı ...

BAŞKAN - Yani önceki kanunda 15'le 14 idi.

- Sizin dediğiniz şekilde ırz ve zina geçirilmiş, vesairesi o anlamda reşit kılınmıyor, Bunun baskıyla maskıyla ilgisi yok. Siz anne babasınız, çocuğunuz 16 yaşında, kızınız 16 yaşında veya oğlunuz 17 yaşında ve gayet rahat evlenmek istiyor çocuklar. Mahkeme, asliye aile hukuk hâkimidir, müracaat ediyoruz anne baba olarak "Efendim, çocuğumuzun evlenmesine izin veriyoruz." diye, ona muvafakat, izin veriyor ve o kararla evlenince de reşit oluyor.

- Kızın yaşı 16 oluyor mu o zaman?

- Ondan sonra kişi reşit sayılıyor.

- Diğer işlerinde reşit sayılıyor değil mi, sadece evlilikte değil? Her işlemde mi reşit sayılıyor a zaman?

- Tabii, tabii.

- Yani sadece evlilikte değil.

- Çek-senet dahi düzenleyebilir.

BAŞKAN - Aynen öyle, tabii, tabii.

- Orada bir ayrıma gidilmiyor. Kişi reşit sayılır denilmekle, yani...

- 18 yaşındaki kişinin yapacağı her türlü işlemi o da yapar.

- Onunla bağlantılı bir maddeyi konuşuyoruz değil mi?

BAŞKAN – O şeyi bir daha okuyalım.

- Bak, hukukçu arkadaşlarımız burada. Günlük olarak bazı danışma ücretlerini de hukukçu başkanımıza hemen...

BAŞKAN - Buyurun.

SİNCAN AĞIR CEZA MAHKEMESİ HÂKİMİ KÖKSAL ÇELİK - Bir daha okuyayım. TCK'nın 102/2 maddesindeki gibi -burada eşe karşı işlenen suçlar da şikâyeteye tabi, cinsel suçlar- evlenmekle reşit kılınan çocuklara yönelik cinsel istismarla ilgili olarak, TCK'nın 103/2 maddesine "Eşe karşı işlenen cinsel saldırı suçlarının da açıkça şikâyeteye tabi olduğu belirtilerek, uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi." diyoruz.

- Bir açıdan da ben, yani anlayamıyorum.

- Zaten eğer evlenirken çocuk reşit kabul edilirse diğer suçların mükellefiyetle ilgili aslında bunun uygulanması lazım ceza kanununda da. Ceza kanununun buna aykırı olmaması lazım.

...- 102' de şikâyeteye tabi olsun.

...- Reşit kabul etti.

...- Reşit kılınan çocuk için diyoruz biz.

BAŞKAN – Hâkim Bey, devam edelim biz. Yani zaten yazılı alacağız onu. Daha sonra değerlendiririz.

... - Beş dakika içinde bitiriyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, vaktimiz var, öğrenmek istiyoruz Sayın Hâkimim.

BAŞKAN – Yok, sorun yok, vakit sorduğumuz yok.

...- Peki tamam.

Çocuk izleme merkezlerinin sayılarının artırılması gerektiği kanaatindeyiz. Biliyorsunuz bunlar, bildiğim kadarıyla Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan ÇİM diye söylenen, bunların artırılması gerektiği kanaatindeyiz. Yine TCK'nın 103/3 maddesinin (3)'üncü fıkrasına "kayın hısımlığı ve üvey anne" tabirinin eklenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Çünkü 103/3'e baktığımız zaman orada kan hısımlığı söylenmiş fakat kayın hısımlığı bahsedilmemiş. Yine üvey babadan bahsedilmiş ama üvey anneden bahsedilmemiş 103/3 maddesinde...

...- Hiç karşılaştınız mı?

...- Tabii, tabii mutlak çok fazla yani o kadar çok ki yani.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ama bize bir örnek verirsiniz hani. Ben hâkim veya avukat, hukukçu değilim. Bir tane örnek...

...- Tek tek sayılmış ya yasada Sayın Vekilim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Anladım, "üvey baba" tabiri yasada var, "üvey anne" yok.

...- O kadar çok ki Sayın Vekilim. Yani anne boşanmış, kızın velayeti anneye verilmiş. Boşanan eş evlenmiş başka birisiyle, yaşlı birisiyle. Kadın işe gittiği zaman birlikte kalıyorlar, kız da okulu terk etmiş. Üvey babasıyla birlikte kalıyor, sürekli cinsel taciz istekleri yani "Birlikte olalım."

...-

...- Var, biliyorum hayır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Var, var, çok var arkadaşlar.

... - Örnekler çok fazla yani o kadar çok ki. Geçen aldı yani on beş yıl ceza aldı üvey baba. Çok yaşlı diye, 75 yaşında falandı, artık öyle.

İHSAN ŞENER (Ordu) – 75 yaşında adama tacizden on beş yıl ceza mı verildi?

...- Tabii, psikolojik durumu bozulduysa...

...- Ama söyle Sayın Vekilim, yasa söylüyor bunu, biz söylemiyoruz. Bakın "ruh sağlığı bozulmuşsa 103/3 maddesi gereğince..."

... - Sınıf haklarına geçtik yani mağdurdan.

...- “Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde on beş yıldan az olmamak üzere...” daha da fazla verilebilir.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Sizinle suç işlendikten ne kadar sonra karşılaşıyor ki adam ya da mağdure siz onun ruh sağlığının bozulup bozulmadığını bileceksiniz?

...- Mahkeme biliyor zaten onu.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Suçüstüye görürsün.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Dosyasında var ama.

...- Geçmişe yönelik de belirlenebilir tabii.

...- Ama mahkeme karar vermiyor zaten. Biraz önce başta konuştuk ya. Bir cümle söyleyeyim Sayın Başkanım. Biz önce buradaki Hacettepe veya Doktor Sami Ulus veya diğer bir hastaneden, Gazi’den rapor alıyoruz ruh sağlığı bozulup bozulmadığına ilişkin. Rapor geldikten sonra bazen yetinmiyoruz, adli tıbbı gönderiyoruz, ihtisas dairesinden rapor alıyoruz, ondan sonra bu kararları veriyoruz. Yani o raporlarda da en az 6-7 kişinin imzası oluyor. Ama ben bu zamana kadar belki 50-100 tane rapor gördüm, 1 tanesinde sadece “bozulmamış” dedi, hepsinde istisnasız “bozulmuştur” diye geliyor raporlar. Yani ilginç bir şey, bu mutlaka kanayan bir yara.

... - Beş yaşındaki çocuğa cinsel istismar suçu işlendiğinde sizce bozulmaz mı ruh sağlığı?

...- Bozulur.

...- Mesela hemen aklıma gelen kalem sokmuştu yani cinsel organına kız çocuğunun üvey anne -evet üvey anneydi- bu şekilde düşünün.

...- “Üvey anne” yazmıyor yasada.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – “Anne” mi yazıyor peki yasada?

...- “Üvey baba” yazıyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Anladım. Üvey anne için ne diyor?

...- Eklenmesi gerekir diyoruz biz. Yok, yasada yok.

...- “Üvey anne” sıralanmamış.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Peki, bu suç yazılırken, mahkemeye gelirken cinsel tacizi kim yaptı diye yazıyor?

...- Üvey anne.

...- Yani bu ağırlaştırıcı sebep, üvey anne olduğunda ağırlaştırılacak.

...- Üvey annede o şekilde değil, bize sanık diye geliyor.

Devam ediyorum. Tabii TCK’nın 103/5 -hep tabii o maddeler oldu da- maddesinde de 102’nci maddeye paralel bir düzenleme yapılarak kasten yaralama suçunun ağır neticelerinin oluşmaması aranmalıdır. Şimdi, bir tanesi de aranıyor Sayın Başkanım, diğerinde aranmıyor. Yani 103/5 maddesinde yanılmıyorsam aranıyor “kasten yaralamanın ağır neticelerinin oluşması hâlinde” diyor. 102’nci maddede ise bu şey aranmış, sadece kasten yaralama olması yeterli. Bu da 18 yaşından büyük mağdurlara karşı işlendiğinde sanık daha fazla ceza aldığından ceza adaletine uygun düşmemektedir. Buna paralel bir düzenleme yapılması yani onun kaldırılması gerekir. 102’de yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 103/5’i mi kaldıralım, 102’yi 103/5’e uygun hâle mi getirelim?

... - Hemen söyleyeyim efendim. Bence artık nitelikli hâli orada aramamak lazım, kasten yaralama suçu işlenmişse ona ceza vermek lazım. Birinde arayıp birinde aramamak yasanın tekniğine uygun değil. Son bir tane daha söylüyorum.

...- Ters oldu. 102/5, 103/5’e uyarlanacak.

...- Evet, nitelikli hâli olsun diye bir şart yok ama 103/5’te var. Yaralama işte, ağırlaştırılmış hâli olsun diye bir şart var, o kalsın. Yani basit yaralama da cezalandırılsın.

... - 103/5’te Sayın Vekilim, nitelikli hâli aranıyor yani kasten yaralamada 103/5’te aranıyor fakat 102’de aranmıyor, 102/4’te aranmıyor. Yani birinde arıyorsun, birinde aramıyorsun, öyle bir çelişki var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangisini kaldırırsak doğru olur sizce?

... - Uyarlanması, kaldırma değil de birinin diğerine uyarlanması lazım.

... - Vallahi nitelikli hâli benim kanaatime göre aranmaması lazım. Yani kasten yaralama suçu, cinsel saldırı suçuyla birlikte işlenmişse artık aramamak lazım. Yani çünkü bazen vurabiliyor...

...- Aslında tıbbi müdahaleyle giderilebilir derecede olsa dahi ayrıca aramak lazım diyorsunuz.

... - Tabii, bu benim kanaatim yani çünkü ayrıca kasten yaralama suçu işlenmiş artık orada nitelikli hâlinin aranmaması lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, özür diliyorum. Ceza Kanunu'ndaki hani o içtima hükümleri, 49, her eylem ayrı suç. Kaldırmak değil de o tehdit, vurma ayrı bir suç, cinsel saldırı suçu veya istismar ayrı bir suç.

...- Buradaki kasten yaralama tabii.

...- Yani şimdi istismar için cebir kullanıyorsa zaten böyle bir darptan söz edilmez ama...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İçtima var zaten.

... - Tabii, dediğiniz gibi biraz teknik bir konu. Yok, anlıyoruz mutlaka da yanlış anlamayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok yani özür dilerim arkadaşlarımız farklı meslek grupları olunca yani içtima olayının ne olduğunu...

... - Bunlar tabii mağdur haklarını, dolayısıyla sanık haklarını ilgilendirdiği için özellikle mağdurları bunları söylemek durumundayım.

... - Sonuç olarak toplanma.

... - Son olarak şunu söylüyorum ben: TCK'nın 103'üncü maddesinde düzenlenen çocuğa karşı yapılan her türlü cinsel temas cinsel istismar suçu olarak düzenlenmiş olup, vücut dokunulmazlığını ihlal eden cinsel eylemlerin ağırlığına göre basit ve nitelikli hâl olarak ayrıca bir ayrıma tabi tutulup eylemin ağırlığına göre cezalandırmayı gerektirecek nitelikle düzenleme yapılması... Yani şunu demek istiyoruz biz yani bir saçına dokunmak ya da bir omzuna dokunmak, bir kalçasına dokunmak ya da göğsüne dokunmanın ayırt edilmesi lazım çünkü hakikaten yani yolda yürüyen bir kadının göğüslerine dokunduğun zaman psikolojisi bozulabilir fakat saçına ya da omzuna dokunduğun zaman bozulmayabilir, bunun bir ayrıma tutulması gerektiği kanaatindeyiz Sayın Başkanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orta Doğu Üniversitesi, Kıbrıs Hukuk Fakültesi ve Yakın Doğu Üniversitesi...

...- Son maddemizi söylüyorum, uzattım kusura bakmayın. "Cinsel suçların vahameti ve cezaların ağırlığı da dikkate alınarak..." Hakikaten bu toplumda maalesef bilinmiyor, özellikle çocuklar, hukukçu olmayanlar bile bilmiyor ki, bu cinsel suçların ağırlığını. Biraz önce Sayın Vekilim söyledi "Nasıl? On beş yıl ceza mı veriyorsunuz?" dedi.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Yok, yok ben yaşıyı düşünerek dedim yani adam zaten kadın hükmünde olmuştur.

... - 75 olması önemli değil yani çocuk da olabilir suç işleyen, önemli değil yani daha da yaşı küçük olabilir, çocuk bile olabilir. O hâlde bile on yıldan aşağı hapis almıyor. Hadi 62'yi uyguladın, hafifletici sebep, sekiz yıl dört ay, Başkanım daha iyi bilir. Onun için çok ağır cezalar gerçekten bu cinsel suçlarda.

Son şeyimizi söylüyorum. Cinsel suçların vahameti ve cezaların ağırlığı da dikkate alınarak bu konuda çocuklara, öğrencilere ve genel olarak kamuoyunda farkındalık oluşturma amacıyla ilgili kurumlarca kamu spotu ve eğitim programı hazırlanması gerektiği kanaatindeyiz. Gerçekten bu çok önemli yani görüyoruz televizyonlarda kamu spotu oluşturulmuş, cinsel suçların yani cezasının şu olduğu, atıyorum, izinsiz olarak birisine dokunduğunuz zaman herhangi bir yerine, işte, cinsel bir bölgesine dokunduğunuz zaman çok fazla ceza alındığının televizyonda ya da eğitim programında bir şekilde anlatılması lazım. Benim şimdiilik söyleyeceklerim bunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Evet, ben çok teşekkür ediyorum verdiğiniz bilgiler için.

Şimdi, tabii, ağır ceza olunca genelde davaların büyük bir çoğunluğu 102, 103 yani bu devamı cinsel suçlarla ilgili davalar oluyor ama şimdi biz de açıkçası burada daha önceki yapmış olduğumuz dinlemelerde de genelde olay ya kadın, mağdur kadın noktasına doğru gidiyor ya da cinsel suç pozisyonuna doğru gidiyor ama biz bununla sınırlamak istemiyoruz açıkçası çünkü bunlarla ilgili zaten daha önceden oluşturduğumuz komisyonlar vardı, onların raporları da vardı. Daha böyle diğer suçlardaki mağduriyetler de... Mesela Bağdat Caddesi'nde yarış yapan iki zengin çocuğundan birinin kaldırılma çıkmasıyla arada bulunan bir kişiyi ezmesi, o kişinin yaralanması, neticesi ceza davası, ceza davasında arabası olan, o yarış yapan çocuğun 10 tane avukatının olması, mağdurun belki hiç avukatının olmaması, belki ifade vermeye gelecek bir şekilde, o anda ifade vereceği zaman -ceza davası devam ederken- hastanede olması, işte, daha sonra tazminatla işi uzatması... Bu konuda devlet olarak neler yapılabilir? Devlet olarak o kişinin tazminatının karşılanması yoluna gidilebilir mi? Çünkü bu davalar uzun sürdüğü için bu sefer mal kaçırma gibi şeylerle de karşılaşabiliyor. Açıkçası

böyle daha genel hususlar ağır cezada yoğunlukla bu konular var ama asliye cezada bahsettiğim hususlar da bolca oluyor. Eğer Zeynep Hanım da bu noktada da yine tecrübelerini paylaşırsa çok memnun olurum diyeyim.

Kısaca kendisinden bahsetmek istiyorum. Şu anda Ankara 2. Asliye Ceza Hâkimi. 1969 yılında Batman'da doğdu. 1975-1980 yılları arasında Batman Atatürk İlköğretim Okulu, 1980-1983 yılları arasında Batman Petrol Ortaokulu, 1986 yılında da Batman Lisesi'nden mezun oldu. 1990 yılında Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. 1992-1995 yılları arasında Ankara'da staj ve Bingöl Genç Hâkimliği yaptı, 1996'da Bolvadin Hâkimi, Ağır Ceza Mahkemesi Üyesi, 1999'da Osmaniye Düziçi Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi, 1999-2002 yılları arasında Samsun Havza'da Sulh Hâkimi olarak görev yaptı. 2002-2005 yılları arasında Kahramanmaraş'ta 1 ve 4 Asliye Ceza Hâkimi, 2005-2011 yılları arasında İstanbul Bakırköy 20. Asliye Ceza Mahkemesi Hâkimi olarak görev yaptı. 2011 yılından bu yana da Ankara 2. Asliye Ceza Hâkimi olarak görev yapmaktadır ve şu anda hâlen Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi Hâkimi'dir. İnşallah, biz de suçtan zarar gören mağdurlarla ilgili bugün hâkimlerimizden, bizzat uygulamada olan kişilerden bilgi almak amacıyla kendisini davet ettik.

Sunumu için sözü kendisine veriyoruz.

Buyurun.

... - Şimdi, önce şeyi eklemeyi unutmuşum, aynı zamanda master öğrencisiyim Polis Akademisinde, oradan da akademisyenlerle görüşmüşsünüz. Ben de şu anda orada masterıma devam ediyorum.

BAŞKAN - Öyle mi? çok güzel.

... - Hangi branşta?

... - Ceza daire sistemiyle ilgili master yapıyorum.

Bunun haricinde Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi ifade özgürlüğü alanında ihtisas mahkemesi basın özgürlüğünde tanımlayabileceğimiz bir alan.

Mağdur hakları deyince de ilgimi çekti ama ben için açıkçası toplantının formasyonu nasıl bir sistemde çalışma yapılacağını çok bilmediğim için arkadaşım gibi böyle bir metin falan hazırlamadım. Hani, soru-cevap şeklinde mi olur veya özellikle açıklanmasını istediğiniz konular, merak ettiğiniz konular varsa o konularda yardımcı olabilirim ama genel olarak...

BAŞKAN - Yani, şöyle, tabii... Yani, bizim...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Ben konuyu açayım mı Sayın Başkan?

BAŞKAN - Bir konu açabilirsiniz ama ben bir şey söyleyeyim, ondan sonra siz de...

... - Buyurun.

BAŞKAN – Yani, biraz önce girişte anlattığım gibi yani biz bu konuda bir farkındalık oluşturmak istiyoruz. Zaten önümüzdeki hafta 11 Aralık günü de İnsan Hakları Haftası biliyorsunuz, önümüzdeki hafta Mecliste hem Adalet Bakanlığından yetkililerin katıldığı hem de Meclisten yetkililerin katıldığı bir panel düzenliyoruz. Bu, basında da en azından bunun da tartışılmasını bu sayede sağlamak istiyoruz. Şu anda da bu konuda teoride bir bilgi paylaşımı yaptık, uygulamada sizin gördüğünüz noktalar... Yani, şimdi mahkeme yürütürken bir tarafta mağdur var, diğer tarafta sanık var. Şimdi, mağdura, mesela, benim en basitinden aklıma gelen, direkt ilk etapta, soruyoruz: "Müdahil olmak istiyor musun?"

... - Onu ben açıklayabilirim.

BAŞKAN - Mesela o yani en basitinden.

... - En çok sıkıntı duyduğumuz konulardan birisi bu. Ben mağdur kişiye ilk beyanını aldığımda soruyorum: "Şikâyetçi misiniz?" "Evet, şikâyetçiyim." diyorsa hemen, yasa gereği sormak zorunda olduğumuz için "Davaya katılmak istiyor musunuz?" diye sorduğumda "Hayır, hayır, ben davaya gelip gitmek istemiyorum." algıladığı konu bu ama ben arkasından açıklama gereği duyuyorum. Davaya katılmak istememesi hâlinde, vereceğim karara karşı kanun yollarına başvuramayacağını, itirazsa itiraz, temyizse temyiz yoluna gidemeyeceğini, katılmanın her duruşmaya gelip gitmek anlamını taşımadığını, bu anlamda isteyip istemediğini sorduğumda "Evet, tabii ki katılmak istiyorum." diye söylüyor ama ben şunu da açıkça belirtmek istiyorum: Mahkemelerin malumunuz üzere iş yoğunlukları son derece fazla. Bir hükmün sanığa açıklanmasının geri bırakılmasını isteyip istemediği, ondan sonra şikâyetçiye davaya katılmak isteyip istemediği, bunun ne anlama geldiği, tek tek bunları açıklamak gerçekten mahkeme açısından zaman alıcı bir iş ve zor ve herkesin algı kabiliyeti de aynı derecede olmuyor, eğitim düzeyi bir olmuyor. Bu, ciddi bir sıkıntı. Ben mümkün olduğunca her dosyamda bunu yapmaya çalışıyorum ama bu benim şahsi tutumum. Her mahkemede aynı şekilde tutum sürdürülüyor mu bilmiyorum, takip etme şansım yok ama mağdurlar açısından en çok karşılaştığım konulardan birisi bu.

İkincisi: Şimdi, malumunuz, soruşturmalar biraz uzun sürüyor. Diyelim ki 2011 yılında gerçekleşmiş bir trafik kazası veya işte, komşu komşuya hakaret etmiş, malına zarar vermiş, buna benzer bir hadise. Önünüze bir ya da iki yıl sonra geldiği zaman mağduru biz bir daha çağırdığımızda “Ya, ben bu konuda savcıya ifade vermiştim. O olay geçti bitti beni bir daha çağırmasınız. Beni niye çağırdığınız ki!” veya “Beni bir daha çağıracağınız mı?” ifadeyi alır almaz, akabinde mağdurların bana ısrarla sorduğu “Beni bir daha çağıracağınız mı?”

Şimdi, malum, Türk Ceza Kanunu'nda...

BAŞKAN - Yargıtay bozmada soruyu soruyor hâkime.

... - ...bir madde var: Mahkemeler bir oturumda karar vermek durumunda gerekli görüldüğü zamanlara ara verilebilir. Ama bizde usul nedir? Her zaman ara veriyoruz çünkü bir seferde kişilere ulaşmanız, mahkemeler olarak delilleri toplamaya devam etmek zorunda bulunmuyoruz... Çünkü ben en çok şikâyetçi olduğum, sıkıntı duyduğum, hâkim olarak, ben de bir mağdur olarak...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Delil toplamak için dava açılması lazım. Zaten Yargıtaya göre “Hâkim geri gönderin.” diyor ama...

... - Evet ama Sayın Vekilim iddianame iadeleri bizde çok anormal karşılanıyor, hatta başsavcılık bunu prestij olarak görüyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bence o olsun, kendine çeki düzen verecek herkes.

... - Yani, bir mahkeme, bence, adaletin hızlı tecelli etmesini ve gerçekten tecelli etmesini istiyorsak bir celsede oturup, delilleri değerlendirip karar vermek durumunda. Biz bu aşamaya geçebilmek zorundayız.

BAŞKAN - Mahmut Bey, şeyi farklı bir noktaya götürmeyelim isterseniz de...

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Farklı bir noktaya götürdüğüm yok.

BAŞKAN - Yok, yok iddianame kabulü, falan, şimdi mağdur haklarından daha farklı bir boyuta gidecek yani.

... - O biraz spesifik bir konu. Ondan ziyade benim anlatmak istediğim şey şu: Mağdur, olayın üzerinden uzun bir zaman geçtikten sonra mahkemeye gelmiş olmaktan ve gerektiğinde tekrar çağrılabilme riskinden çekiniyor ve genelde şikâyetçi olacaksa bile bu nedenle şikâyetçi olmak istemiyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Bizim şu kanunu değiştirmemiz lazım Sayın Başkanım kişisel görüşüm: İşte, diyorsunuz ki soruyoruz: “Davaya katılacak mısınız?” Mahkeme...

... - Yasa gereği sormak zorundayım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Yasa gereği sormak zorundasınız “Davaya katılacak mısınız?” Algı şu oluyor, bende de olmuştu: Mahkemelere mi gideceğim geleceğim veya o suçlunun yüzünü mü geleceğim falan gibi oluyor.

... - Başınıza gelmişse gerçekten ilk algı bu oluyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Bu sorunun bence literatürden çıkarılması lazım.

... - Katılma kelimesinin mi? Tartışılabilir.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Katılma kelimesi şöyle, hiç sorulmaması lazım. Kişi eğer mağdursa...

... - Gelmiş şikâyetçiye katılıyor demektir.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Şikâyetçiye katılıyor gibi kabul edip yasayı böyle düzenlemek lazım, kesinlikle böyle olması lazım ve bunu bizim hazırlamamız lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Peki, ben özür diliyorum.

... - Bunun dışında bir konu daha var değinmek istediğim özellikle eğer hemen sormanız gerekiyorsa...

... - Bu, mağduru açık düşünmek anlamını da taşıyor. Eskiden daha kötüydü.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Yok, siz yani ifade özgürlüğü, basın suçlarına baktığınız için yine o alanla ilgili... Yani, mesela, çok fazla gündeme gelen hususlardan bir tanesi bu Gezi süreci içerisinde hatta ifade özgürlüğünün devamı olarak Sayın Başkanla bir konferansta birlikte olacağız yani “toplantı ve gösteri yürüyüşü” diyoruz ya “O toplantı da bir nevi ifade özgürlüğünün yansımasıdır.” diyoruz. Bu anlamda sizin en fazla yaşadığınız mağduriyetler vesaireler pratikte neler var? Yani netice itibarıyla bir yandan diyoruz ya basın özgürlüğü, basın açıklaması ifade özgürlüğünün bir yansımasıdır. Eğer bir yandan da mesela bugün yaşanan bir hadise İstanbul Valiliğinde basın toplantısı yapacak hekimler, Zeytinburnu yer gösterilmiş. Şimdi, bu yer açısından da kamuoyunun bilgilendirilmesi lazım, öğrenilmesi lazım, ona yansıtılması yani biz dışarıda...

- Bizim konumuzla ne alakası var bunun?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bak, Hâkime Hanım ilgili.

- Hâkime Hanım ilgiliyse siz özel bir sohbet ayarlısınız, görüşürsünüz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, ne kadar rijit bir cevap böyle.

- Anca irkilebilirsin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, buyurun...

- Ben o zaman genel olarak şöyle söyleyebilirim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tabii, sizin alanınız içesine girdiği için...

- Anladım.

Şimdi, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Kanunu var malumunuz üzere. Burada zaten teknik olarak bir toplantı ve gösteri yürüyüşünün ne şekilde yapılacağı yasal olarak yapılacak bir toplantı ve gösteri yürüyüşünün hangi koşullar altında yapılabileceği, ne şekilde izin alınacağı ve bunun gösteri sırasında yapılacak uyarılara rağmen bu uyarılara uymayan yasa dışı gösteriler durumunda alınabilecek tedbirlerle ilgili şeyler ayrıca somut olarak belirlenmiş.

Artı, şunu da belirteyim, ben bir basın hâkimi olarak bu konuya girmişken şunu söyleyebilirim: Zannedildiği kadar dışarıya lanse edildiği kadar basın davası bizde yok. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Yasası'na muhalefetten de sadece benim buradaki iki buçuk yıllık görevimde Ankara'da iki dosya baktım, sadece iki dosya. Anlatabiliyor muyum yani benim münhasıran basın hâkimi olmam toplam genel tezli aldığım dosyaların belki yüzde 5'i değil. İhtisas mahkemesi...

- Siz diğer davalara bakıyorsunuz yani normalde.

- Ben genel tezli de alıyorum ama basın dosyalarına bir başka mahkemenin bakma şansı yok, ihtisas mahkemesi olarak kurul kararı gereğince benim mahkememde bakılır. Oradaki mağdurların sıkıntısı şu, diyelim ki bir toplantı ve gösteri yürüyüşü yapıldı, kişiler hakkında işlem yapılacak o bölgede bulunan herkes toparlanıp götürülebilir. Teşhiste birtakım sıkıntılar yaşıyor o da bence soruşturmadaki eksikliklerden kaynaklı. Yani yasa dışı gösteriye katılan ve şiddet uygulayan yani burada birtakım kriterler var gösterilerde şiddet söylemlerinde bulunulması, şiddete teşvik edilmesi, kaldırım taşlarının sökülmesi, kamu malına zarar verilmesi, bu anlamda provokatif eylemleri yapan asıl sorumlu kişilerin belirlenmesi noktasında yetersiz kaldığını düşünüyoruz biz mahkemeler olarak. Herkesin orada sorumlu tutulmasından ziyade bu belirlenmelerin yapıp sanıkların bu şekilde, şüphelilerin tespiti herkesin mağdur edilmemesi burada. Yani bunu söyleyebilirim, bu konuda benim belirteceğim özel husus budur. Genel olarak yine mesela mağdurlar konusuna dönersek spesifik bir konu, 86'ncı madde Hâkim Bey'i de cinsel suçlar, ağır ceza mahkemesini ilgilendirdiği için daha çok o konulara girdi. Benim de baktığım dava türlerinden özellikle spesifik olarak dikkatimi çeken, eski yasadaki farklı, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'ndan farklı olarak uygulama sistemi getirilen üst soya, alt soya, eşe ve kardeşe karşı müessir fiillerle ilgili bir konuya değinmek istiyorum. Bende çok oluyor, diyelim ki anne veya baba evladı kendisine şiddet uygulamış ama sonuçta anne-baba, ve aynı birlikte yaşamaya devam ediyorlar. Mahkemeye geldikten sonra kişi şikâyetinden vazgeçiyor "Hakime Hanım, ne olursunuz kapatalım davayı." diyor. Ama ben diyorum ki "Hayır, kapatamam yasa gereği." Yasa: "Alt soya, üst soya, eşe ve kardeşe karşı işlendiyse bunlar şikâyetten vazgeçse dahi ceza verilir." diyor. Geçen gün ben öyle bir dava hatta örneğini getirdim Mine Hanım, bakın hemen önümde, baba dedi ki: "Hakime Hanım, benim ayağım kaydı düşüm, beni oğlum dövmedi eğer delil istiyorsanız başka görgü tanığı da yok, bana vurmadı, ben kaydım düşüm." Şimdi, mahkeme olarak ben dedim ki: Başka da delil olmadığına göre delil yetersizliğinden beraat veriyorum. Akabinde savcı kamu adına kararımı temyiz etti.

- Hazır ifadesi farklı ama öyle mi?

- Bunun eski sistem olduğu gibi tekrar şikâyete tabi olması lazım.

- Ama bizde şöyle, dolaylı bir şekilde telafi edebilir miyiz? Çünkü sonuçta biz aynı zamanda vicdan sahibi kişileriz. Kamu düzenini sağlarken yasalarla birlikte...

- Bir de örfü bir tarafa bırakamazsın zaten.

- Örf, tamam, haklısınız. Bir hata yaptı, buna ceza verdim. Babaya el kalkmaz.

- Hayır, hayır. Baba oğula da olabilir yani örf var çünkü yani.

- Babanın oğula o kadar yadırganmaz da bizde evlâdın anne-babaya el kaldırması çok daha vahimdir ama şu var ki, diyelim ki bir arada yaşıyorlar, hayatı idame ettiriyorlar, birlikte geçinmeye çalışıyorlar, ekonomik olarak birbirlerine bağılılar ve birbirlerinin yüzlerine bakacaklar, eşlerde de öyle bakın, inanın, tartışıyorlar ve birbirlerine diyelim ki bir tokat attı, sadece bir tokat, tamam ben asla

şiddet yanlısı bir insan değilim ve böyle düşünmeme imkân yok ama aile kendi kendine karar verdi, birlikteliğini sürdürmek istiyor ama siz kamu gücü olarak diyorsunuz ki: “Hayır, eşine tokat vurduysan ben sana ceza vereceğim ya hapse atacağım ya bunu para cezasına çevireceğim, para cezası vereceğim.” Ekonomik durumu zayıf bir aileyse bu para cezasını verdiği zaman sadece...

- Orada parayı kime veriyor? Eşine mi veriyor?

- Devlete veriyor.

- Devlet niye alıyor o parayı?

- İyi de devlet niye alıyor o parayı?

- Şöyle tamamlamak istiyorum.

Bu para cezasını verdiği zaman sanık değil, aynı zamanda mağdur yeniden mağdur olmak durumunda kalıyor. Ben 2 bin-3 bin lira para cezası verdiğim zaman –bu da kesin karardır 3 bin TL’ye kadar temyizi de kabil değil- kesin bir şekilde verdiğim ceza ailenin bir kez daha durumdan mağdur olmasını...

- Mağdura verilmesi paranın diye...

- Devlet para alıyor buradan yani.

- Şimdi, belki yani bu konularda tazminat yolu mu açılır, dediğiniz gibi başka bir yöntem mi bulunur ben bu konuda...

- Yani o çağdaş ceza hukuku gereği yani kamuyu bozduğu için biz bunu cezalandırıyoruz amaç bu.

- Kanunu siz yaptınız arkadaşlar.

- Yeni bir kanun değil lütfen, bu mantık genel bir mantık yani.

- Bu husus var yani hiçbir kanun değiştirilemez değildir, bazı belli konular hariç kanunlar sonuçta insanlara göre, kamunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

- Bak “Hep eskisi daha iyidir.” deniliyor. Hepsi değil, bazıları eskiydi yani...

- Hayır şöyle...

Yanlış anlaşılmasın, eski kanunu ben genel olarak savunmuyorum, çünkü o alıntı bir kanundu...

- 1926’deki kanundu.

- Bizlerin kendi ihtiyaçlarına göre kanun yapabilecek müktedirlikte olduğumuzu düşünüyorum ihtiyaçlarımıza göre ve bu tartışılabilir şeylerdir diye düşünüyorum. Bu noktada ben yeniden tartışılabilirliği kanaatindeyim.

- Tabii, zaten tartışılıyor yani sonuçta 2005’te oluştu, ilk başlangıçta sıkıntılar vardı. Şimdi zaman zaman sıkıntılar doğuyor, bunları da...

- Bunun dışında Hâkim Bey’in bahsettiği konu, cinsel konularda geçen gazete okurken dikkatimi çekti, hakikaten buna benzer konuları çok yaşıyoruz, Diyarbakır 2. Ağır Ceza Mahkemesi “Mağdur üçüncü kez rapora gönderiliyor.” şeklinde bir haber bu ve gitmek istemedi, mağdurun ailesinin mağdur rapora gitmek istemediğini... Şimdi, bunun önüne nasıl geçilebilir? Hâkim Bey’in “Rapor aldırılmasın.” düşüncesine açıkçası ben katılmıyorum. Hâkimlerden her konuda inisiyatif beklemek veya o konuyu anlamasını beklemek zordur. Teknik konularda, gerek bilirkişilerden, gerek doktorlardan veya ihtiyaç duyulan konuya göre kişilerden yardım alınabilir ancak bunun ne şekilde, hangi aşamada ve nasıl alınacağı belki daha detaylarına girilerek netleştirilebilir. Cumhuriyet savcısı bir hukukçudur ve soruşturmayı yapan kişidir. Mahkemenin önüne gelene kadar mahkemenin nasıl bir rapor isteyeceğini öngörerek, anlatabiliyor muyum, bu bir heyet raporu mu, şura raporu mu, üniversitelerden seçilecek kişilerden oluşan heyet raporu mu veya Adli Tıp Genel Kurulundan temin edilecek bir rapor mu? Ne ise bunu kendisi soruşturma aşamasında temin edip mahkemeye bu şekilde dava açılmasını sağlayabilir. Mahkeme ilk önce tek kişilik rapor sanırım, ora nereye gönderiyor bilemiyorum, en son Adli Tıp konusunda karar veriyor zannedersem, bu şekilde üç aşamalı bir rapor aldırılma yöntemine gidiliyor. Bu nedir? Hem yargılama sürecini çok uzatıyor mağdur açısından, hem de mağdurun tekrar tekrar olayı bir daha yaşamasına sebebiyet verdiği için mağdurun durumdan daha da mağdur olmasına neden oluyor yargılama aşamasında.

“Üniversite raporu yeterlidir.” denilse de Değerli Yargıcımız, yeterli olur mu? Adli Tıp hakikaten ağır oluyor ama netice itibarıyla beğenmiyorlar.

- Ama ona ikna olmuyor zaten mahkeme yani mahkeme ikna olsa sorun yok, dosyaya bakıyor...

- Mahkeme ikna olsa taraflar ikna olmuyor.

- Taraflar ikna olmuyor.

Sorun yok.

- Ankara' da mesela...
- Dosyaya bakıyor...
- ...taraf lar için de almıyor.
- Tarafları da almıyor. Dosyaya bakıyor, rapora bakıyor. Yani itiraz geliyor ve gönderiyor tekrar, çok ciddi sorun yani.
- Değerli yargıçlarımız, savcımız da aynı durumda.

Şimdi arkadaşlar, adli tıbbın içerisine baktığımız zaman oradaki heyetin içerisinde o alanla ilgili bakıyorsunuz tek bir uzman var. O uzman da bazen öyle oluyor ki yani hakikaten en iyi koşullarda doçent veya yardımcı doçent, prof. olan tek tük oluyor adli tıbbın o alan ihtisasla ilgili. Peki, diyelim ki o ihtisasla ilgili üniversitede prof. düzeyinde üçlü bir heyet olarak verilecek olan rapor o adli tıbbın raporuna göre bilimsel anlamda daha doyurucu olmaz mı acaba?

- Yargıtay illa adli tıp raporu gerekir demiyor benim kanaatime göre.
- Şey açısından söylüyorum, yasal düzenleme olarak.
- Ama eğer yasal anlamda bunu...
- Biz zaten üniversiteden alıyoruz.
- Evet üniversiteden...
- Adli tıba gitmeden yani fazla o bürokrasiyi vesaireyi...
- Yani öyle bizden de İzmir' de Ege Üniversitesinden alınır genelde, Ege' de alınır ama Ege' de çok ciddi anlamda yoğunluk

var.

- Biz de üniversiteden alıyoruz artık son iki yıldır.
- Adli tıptan çok geç geliyor, bir sene, iki sene sonra...
- Bir sene sonra randevu veriyor zaten.
- Belki şu olabilir, üniversite hastanelerinde sırf bu işle ilgilenen bir birim oluşturulabilir.
- Var zaten hakim hanım.
- Adli tıp kuralım.
- Oradan alıyoruz, çok itiraz olursa, çok çetrefilli bir olay olursa...
- Adli tıp eksikliği var, bu görünüyor.
- Karadeniz' de sadece Trabzon' da var.
- Adli tıp kurmamız gerekiyor.
- Samsun' da da var.
- Bu kurumların sayısı, niteliği gözden geçirilebilir diye düşünüyorum.
- Yani o tabii ciddi bir sorun, yani o zaten herkesin hemfikir olduğu bir sorun, inşallah onunla ilgili bir çözüm kısa sürede

olması lazım.

Ben bir şey sorayım. Şimdi davayı görüyorsunuz, bir sene, bir buçuk sene sürüyor. Daha sonra Yargıtaya gittiğinde de birkaç sene Yargıtayda bekliyor, dönüyor, döndükten sonra bozuluyor. Diyelim ki bozuldu, yani bozulabilir her karar illa onanacak diye bir şart yok. Şimdi, bozulduktan sonra bozmaya uymaya veyahut da bozmaya direnme konusunda müdahilin -artık davaya katılmışsa- ifadesini almak mecburiyeti her dosya için şart mı yoksa bazı suçlar için mi geçerli? Yargıtayın bu konudaki uygulaması...

- Kanunda madde var bu konuya ilişkin. Kanunda bozma sonrası kişilerin beyanı alınması zorunlu görülmediği takdirde bozmanın niteliğine göre, bozmanın niteliği burada önemli, yeniden ifade beyan alınmasını gerekli kılmıyorsa mahkeme tarafları çağırır, davet eder, gelmedikleri takdirde yokluklarında karar verebilir, bu konuda sıkıntı yok.

Ayrıca ben şu BMW olayıyla ilgili siz bir örnek verdiniz ya. Geçenlerde bir davam vardı, aynı benzer bir şekilde. Kişi BMW sürücüsü ve olay günü alkollü olduğu anlaşılıyor. Bir kaza yapmış ve kaza sonrası arabasından inip silah çekiyor. İddia bu. Karşı tarafa silah çekiyor. Tabii karşı taraf ta kaçıyor bir şekilde ve hatırladığım kadarıyla yeniden bir süre takip ediyor, maddi zarar da karşı tarafa söz konusu arabasına çarpıyor fakat şimdi bu olay daha benim Ankara'ya tayinimden önce gerçekleşmiş bir olay ve sanırım yine bozmadan gelmedi. Şimdi bu sabıksız bir kişi fakat şimdi dosya bağıyor. Altında BMW olan bir kişi, alkollü ve silah taşıyor. Tabii silah eline geçirilmemiş. Bu bir delil anlamında, mahkeme anlamında ciddi bir sıkıntı. Silahtan ceza veremedim ama diğer yönden teşrit uygulamak istedim, paraya çevirmek istemedim vicdanen, içimden bunlar geçiyor. Ama sonra düşündüm ki taraflar bile artık takip etmiyor. Yıl geçmiş, kaç yıl geçmiş üzerinden. Şimdi, ben bu kişiye hapis cezası verdim, kendini hapiste buldu. Diyecek ki: "Bu neydi,

ta o zamanki yaptığım olay mı?” Ben bu işin sıcağı sıcağına... Bakın İskender Pala'nın bir Kadı kitabı var onu okuyorum şu son zamanlarda. Eski kadılık sistemini savunuyor değilim sakın yanlış anlaşılmasın ama tüm Avrupa düzeyinde, tüm dünya düzeyinde en hızlı yargılama yapan sistem bizdeymiş, anlatabiliyor muyum. En zor davalar bile, en çetrefilli davalar bile iki, üç gün içerisinde sonuçlanıp bitirilebiliyormuş ama ben yıllar sonra bir kişiyi “Sen o zaman kaza yaptım gel bakalım şimdi seni hapse attıracağım.” derken bir durup düşünme ihtiyacı hissediyorum. Konuşmamı bu şekilde bitirmek istiyorum.

- Teşekkür ederim.
- Bir sorum var özür dilerim sizinle ilgili.
- Bu hükmün geriye bırakılması dediniz ya siz.
- Hükmün açıklanmasının geriye bırakılması, sanık yönünden.

Peki sanık da “Ben de yargılanayım ne olur.” diyor, “Ben bu lekemin üzerimde kalmasını istemiyorum, ispatlayacağım.” diyor.

- Talebe bağlı zaten sayın vekilim, uygulanmasını istemezse uygulayamıyoruz.
- Peki gelen bir yargıç arkadaşımız şunu söyledi, dedi ki: Genellikle biz şunu yapmaya çalışıyoruz. Bu hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını çok sık tatbik ediyoruz. Nedeni de şu: “Dosya Yargıtaya gitsin, bozulsun, geri gelsin bir daha uğraşmayalım hiç olmazsa işi elimizden çıkaralım.” diyor.

Tam tersi, koşulları çok sıkı sıkı onun, koşullar gerçekleşmediği zaman uygulayamazsınız. Ama koşullar gerçekleşmişse... Sayın Vekilim kısaca özetleyebilirim ama konumuz dışında arzu ediyorsanız.

- Buyurun.

- Şimdi hükmün açıklanması geriye bırakılması kararının mahkeme tarafından verilebilmesi için objektif koşullar ve subjektif koşulların bir arada gerçekleşmesi gerekiyor. Objektif koşullar dediğimiz şey şudur: İki mesele var, kişinin sabıkasız olması. İkinci mesele, söz konusu suçtan dolayı maddi zararın giderilmiş olması. Sadece maddi zarar, manevi zarar demiyor yasa. Maddi zarar gerektirmeyen suçlarda da bu rahatlıkla uygulanabiliyor. Mesela nedir? Hakaret suçu. Hakaret suçu maddi zarar gerektiren bir suç değildir. Maddi zarar gerektiren suçlarda da bu zararın giderilmesi ön koşulu var. Bunlar objektif koşullar. Subjektif koşullarda mahkeme kişilik özelliklerine göre bu kişinin bir daha suç işlemeyeceği yönünde kanaat geliştirmesi lazım. Tüm bunlar bir arada olduğu zaman kişi de talep ederse hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir. Yine de zorunlu değil ama kişilik özelliklerini olumlu tespit ederseniz gerçekten de bunu da vermek zorundasınız. Mahkeme bu yönde takdir hakkı demiş.

- Ceza sınırı objektif koşullarda?

- Ceza sınırı iki yıl. Onu atladık tabii biliyor olarak düşündüm sizleri, iki yıl oradaki süre. Her kararda da uygulanmıyor.

- Yani temyizi mesela...

- Şimdi artık genel kurul bir karar aldı bariz hatalar yapıldığı düşünüldüğü zaman itiraz mercii de esastan dosyayı inceleyebiliyor, böyle bir anekdot da düşelim, yani artık o kadar itiraz mercii bakacak nasıl olsa çok kolay bir yöntem deyip mahkemeler karar vermekte çok...

- Evet hâkim hanım çok teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

Mesela ben de biraz önce bahsettiğiniz hızlı karar vermeye ilgili çok uygulamada...

- Şu anda yürüyen projeler de var pardon sözünüzü kesiyorum.

- ...karşılaştığım, aklıma gelen.

Şimdi, mesela hırsızlık vakası oluyor, polis şahsı yakalıyor. Zabıt tutuyor, şahsı getiriyor, mevcut istiyor savcılık. İnceliyor savcı bey. Artık cezanın durumuna göre yani suç sabit belki, zabıt mümzileri hepsi var. Ya tutuksuz yargılanmasına karar verip dosyayı gönderir veya tutuklu yargılanması kararı verip yine dosyayı tevzi için gönderiyor. Neticede tevzi yapılıyor. Daha sonra bir savcıya tevzide geliyor. Savcı iddianamesini hazırlıyor mahkemeye sunuyor. Mahkeme daha sonra tek delili var zabıt mümzisi, başka bir delili yok yani polisi çağırıyor, polis zaten geldiğinde ya geceden çıkmış oluyor, sabaha kadar nöbetten gelmiş oluyor, bekliyor duruşmada. Ondan sonra “İmza sana mı ait?” “Evet bana ait.” diyor polis ve polis gidiyor, tek bu kadar. Buna dayanarak karar veriliyor.

- Ben soruyorum, ne hatırlıyorsun diye tek tek soruyorum.

- Neticesinde ama şu var, yani biraz önce söylediğiniz şey aslında yani normalde hep düşünmüşümdür yani o anda geldi o, adamı da yakalamışlar, getirmişler, niye tekrar biz bunun tevzisiyle uğraşalım.

- Sözü'nü kesmek istemiyorum ama bu dediğiniz kötü yargılama. Biz iyi yargılamayı yapabilmek istiyorsak sistem olarak, ülke olarak lütfen koşullarımızı iyileştirilsin, biz de bir mağdur pozisyonunda burada bulunmayalım.

- Sayın Başkanım, onu dinlemediğin zaman Yargıtay bozuyor kararı. Zabıt müzisini dinlemedin diye bozuyor.

- Biliyorum, biliyorum. İşte ben aslında şey yaptığım nokta o yani yoksa...

- Ama amaca uygun dinlensin demek istiyorsunuz.

- Usulde sorun yok. Yani usul bu şekilde işliyor ama iki sene, üç sene aslında en baştaki nokta belki hemen uygulasak bir mahkemeye çıkartılsa...

- Soruşturmalar çok önemli.

- ...yapılsa belki de daha hızlı karar verme gibi bir süreç olacak diye bunu söyleme gereği hissettim.

Teşekkür ediyoruz tekrar.

Ahmet Hamdi Bey, Sincan Başsavcı Vekilimiz. Biraz önceki uygulamalar ve hususlarda mahkemedeki daha çok konulara değinme gereği hissettik. Bir savcı arkadaşımızın da bize sunum yapmasını istememizdeki düşüncemiz de hazırlık soruşturmasında da müşteki karakola geldiğinde veyahut da mahkemeye geldiğinde, savcı önüne geldiğinde ilk andan itibaren birtakım sıkıntılar yaşanabiliyor. Buna ilişkin bilgisine başvurmak için bir savcı arkadaşımız istemiş. Ahmet Hamdi Bey Komisyonumuza teşekkür ettiler. Ben kısaca kendisinden bahsetmek istiyorum.

Ahmet Hamdi Bey, 1969 Kahramanmaraş Andırın doğumlu. 1992 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Ankara'da avukatlık ve cumhuriyet savcılığı stajlarını tamamladı. Sırasıyla, Diyarbakır Hani Savcılığı...

Bunların hepsi savcılık değil mi?

...- Hepsisi, evet.

...- Uşak Sivaslı, Sinop Boyabat, Ankara Beypazarı Cumhuriyet Savcılığı görevlerinde bulundu. 2007 yılında Sincan Cumhuriyet Savcılığına, 2011 yılında da Sincan Cumhuriyet Başsavcı Vekili olarak atandı. Hâlen bu görevdedir. Evli ve 1 çocuk babasıdır.

Kendisini dinliyoruz; buyurun Savcı Bey.

...- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, konunun mağdur haklarına gelmesi, esasen, bilmiyorum kişisel olarak memnuniyet yarattı bende çünkü bizde gerçekten -geri planda tabii birçok gerekçe vardır ama- genelde sanık hakları ön planda tutulur, sanık, tutuklu, hükümlü, bunların hakları daha çok konuşulur ama ben mağdur haklarının konuşulduğunu ilk defa işte görüyorum.

Geçen ay Adalet Bakanlığımızdan görevliler, yetkililer geldiler, Mağdur Hakları Daire Başkanlığının kurulduğunu söylediler ve bu konuda pilot uygulama olarak da Sincan Adliyesinde oda talebinde bulundular. 2 tane odayı Başsavcılık olarak onlara tahsis ettik, şu anda tefriş aşamasında. Mağdur destek, bilgilendirme uygulaması Sincan Adliyesinde başlamak üzere.

"Mağdur" deyince, şimdi daha çok -ben tabii baştan beri cumhuriyet savcısı olarak görev yaptım- aklıma gelen ilk soru şu: Hangi suçun mağduru, mağdur ama? Yani hukuki mağduriyetler benim konumun, ilgi alanımın, mesleğim dışında olan bir şey. Yani siz demin bahsettiniz ya, iş hukuku alanında da işte işçilerin hakları yönünde, mağduriyetleri yönünde; ben cezai yönünden, ceza hukuku yönünden...

...- Yine ceza hukuku bağlantılı olarak, iş kazası falan mesela yani. İş kazası sonucu ceza hukuku bağlantılı yani.

...- Evet, o, iki alana da giriyor.

...- Tamamen ceza ağırlık mı?

...- Bizim Komisyonumuzun konusu ceza hukuku tabii ki. Suçtan zarar gören mağdurların hakları yani konumuz tamamen o. Yani onun hukuk bağlantısı da var. Yani hukuk bağlantısı da var mutlaka.

...- "Mağdur" deyince, bence burada giriş olarak her suç için ayrı ayrı bence değerlendirmekte de fayda var. Yani bu, gördüğüm kadarıyla çok geniş bir toplantı değil. Yani her suçun mağduru farklı farklı mağduriyetler yaşıyor, farklı durumlar ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, buna göre de değerlendirmenin uygun olacağını düşünüyorum.

Örneğin, yani işte cinsel saldırı suçunun mağduruyla, işte müessir fiil suçunun mağduru veya bir cinayete kurban gitmiş veya bir trafik kazasına kurban gitmiş kişilerin yakınlarının mağduriyetleri farklı farklıdır malumunuz olduğu üzere. Bunları ayrı ayrı değerlendirmek, mercek altına almak daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.

Şimdi, genelde, demin bahsettiğim gibi yani bizde mağdur haklarıyla ilgili olarak, tamam, son zamanlarda birtakım değişiklikler de oldu sanık haklarına paralel olarak ama sanık hakları da her zaman bizde önde gitmiştir, hükümlü hakları, sanık hakları.

Şimdi, mağdurlarla ilgili olarak son dönem, malumunuzdur, çocuk mağdurlarla ilgili, mutlaka avukat huzurunda ifadesi alınıyor, görüntülü, sesli kayıt yapılıyor özellikle önemli suçlarda. İşte, cinsel saldırı suçunun eğer mağduruysa mutlaka psikolog, pedagog da bulunduruyoruz. Kollukta da olsa, bizde de olsa mutlaka avukat ve uzman pedagog, psikolog bulunuyor. Bu iyi bir şey, güzel bir şey, çok yardımcı görevler görüyorlar.

Şimdi, tabii benzer düzenleme sanıklar için de var, o zaten bizim konumuz da değil, onu hepimiz biliyoruz. Mağdurlar bizde ihmal edildi diye söyledim. Şimdi mağdur konusunda gerçekten çok ciddi bir çalışmamız yani hukuki bir altyapımız yok. İşte, herhâlde bu çalışmalar onun temelini oluşturacak. Genelde ne oluyor? İşte, dayak yiyen dayak yediğiyle kalıyor, tecavüze uğrayan... Yani devlet açısından bunlara yönelik olarak, benim bildiğim herhangi bir çalışmamız yok. Ne psikolojik bir destek ne maddi anlamda bir destek ne de farklı bir alanda bir destek söz konusu değil.

Özel suçlar bakımından, demin bir mevzu geçti; şimdi, adamın malı çalınmış veya evine, eşyasına, malına zarar verilmiş. Şimdi, hırsız yakalandığı zaman veya zarar veren yakalandığı zaman, mağdur zannediyor ki, vatandaş zannediyor ki "Tamam, hırsız yakalandı, ben de paramı geri alacağım veya malımı geri alacağım veya uğradığım zarar karşılanacak." Hiç öyle bir şey yok. Burada işte devletin verdiği ceza para cezasıysa devlet hazinesine gidiyor.

...- Ne kadar saçma bir şey ya.

...- Vatandaş pel pel bakıyor. Yani vatandaşın cebine giren herhangi bir şey yok. Yani asıl mağdur burada, zarar, tamam çağdaş hukukta devlet asıl mağdurdur ama vatandaş "Benim malım çalınmış." diyor, hep parayı ödüyor gidiyor, devletin kasasına gidiyor.

...- Bir şey soracağım. Yani diyelim ki 10 tane bilezik çalındı. Bilezikler de orijinal, modeli belli yani o kişiye ait olduğu kesin.

...- Bulunamazsa?

...- Bulunduysa diyelim.

...- Bulunduysa alır.

...- Alıyor, teslim ediliyor yani.

...- Alıyor. Sorun şurada: Bulunamazsa. Hırsızlar genelde -hani benim meslek tecrübem- anında kaybediyorlar; ya başkasına veriyorlar ya güvendikleri birisine veriyorlar ya da gidiyorlar barda pavyonda, neyse harcıyorlar, tüketiyorlar, bulmak biraz zor oluyor. Tesadüfen ele geçiyor. İnanın, paradır, altındır, teyptir, televizyondur, tesadüfen ele geçiyor. Yani sıcağı sıcağına böyle bazen oluyor.

...- Peki, tespit edilemiyor, o zaman bir şey olamıyor. Gayet rahat, İçişleri Bakanı gereken güvenliği vesaireyi sağlamalı gerekçesiyle gerekli kamu hizmetini eksik ve noksan ifası nedeniyle tazminat davası açmak hakkı yok mu?

...- İdari yönden tazminat davası falan, onlar artık olabilir, ona bir şey diyemem.

...- Bulsa bile para harcayacak.

...- Kişi de dilerse tazminat davası açabilir sonrasında.

...- Ama uğraşacak.

...- Şimdi, benim söylemek istediğim şey şu...

...- Diyelim ki hırsız ceza aldı, avukatı yine tazminat davası açabilir.

...- Tabii ki açabilir. Tabii ki hâkime hanımın söylediği çok doğru. Böyle bir hakkı var ancak benim burada söylemek istediğim şey şu: Vatandaş tazminat davası açmakla uğraşmak yerine -ki bu da ayrıca yargıya yeni bir yükür- burada şimdi bizim 50'nci...

...- Bir dakika. Öneriniz ne?

...- İşte onu söyleyeceğim.

Türk Ceza Kanunu'nun 50'nci maddesinde seçenek yaptırımlar var. Burada böyle bir hüküm de var, aynen iadeye, aynen tazmine, bir yıl ve altı ay hapis cezası suçları için böyle bir -50'nci maddede ben size okuyabilirim- hüküm var, "seçenek yaptırımlar" diye; mahkeme hükmedebilir para cezasına adli para cezasına. (a) fıkrası, "Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesine..."

İnanın, bu adamın yatacağı bir sene hapisten, bu adamın vatandaşa, mağdura verdiği zararı tazmin ettirmek, mahkeme kararıyla bunu işleterek, bunu işletmeyi bağlayıcı hâle getirmek lazım diye düşünüyorum.

...- Sayın Savcı, kaç mahkeme uyguluyor bunu?

...- Hazır var, kanun hazır aslında.

...- Hiç uygulanmıyor.

...- Uygulamıyoruz.

...- O yüzden, bağlayıcı hâle getirmek... Takdirî değil de paraya çevirmek yerine bu tip suçlarda...

...- Ama "kısa süreli hapis" denildiği için belki de...

...- Ha, kısa süreli hapis. Hayır, bazı mala zarar vermeler bir yılın altına düşer. Hırsızlıklar var mesela şu anda...

...- Mesela, gece evde hırsızlık girmez herhâlde yani?

...- Çok kötü olur mecbur hâli.

...- Mecbur hâle değil.

...- Eğer kanun yetkiyi yapmış, yargıç orada uygulamıyorsa yani kanun koyucu ne yapsın orada? Hakkı var orada, yetkisi var, uygulamıyordur yargıç.

...- Şu olabilir, seçenek yaptırımları düzenlerken, eğer bu tip suçlarda seçenek yaptırıma hükmedilecekse para cezası vermek yerine öncelikle denebilir ki: "Bu işte tazmin, aynen iade uygulanır." diye...

...- Topu taca atıyoruz. Yargıç orada hepsini teraziye koyacak, hangisinde...

...- Estağfurullah, niye taca atayım.

...- Yani özür dilerim.

...- Ben uygulamasını görmedim.

...- Hayır, ben söyleyeyim bir tane. Bafra'da çalışırken ormandan ağaç kesen birisi için 150 tane ağaç kesme cezası vermiştim, basında da çıktı. Bunun gibi örnekleri çok.

...- Tek tük...

...- 150 ağaç kesme cezası...

...- 150 tane ağaç dikme cezası. Özür dilerim. 2 tane yetişkin ağaç kesmişti...

...- Bu seçenek yaptırım konusunu biraz öne çıkarmanız lazım diye düşünüyorum.

...- Uygulamada yargıçların yaygınlaştırması lazım.

...- Var, var, çok var da...

...- Dolayısıyla, bu takdir hakkına da biraz... Yani takdir hakkına... Ben özür dilerim ama ya şimdi hâkime hanım da var, şimdi ben, mahkemelere çok çok geniş takdir hakkı vermenin de çok çok iyi olduğunu düşünen birisi değilim, açık söyleyeyim.

...- Takdir hakkı değil, düzenlenmiş, hangi seçeneğin, hangisi uygunsa, adalete, hukuka, viodana, nasıl uygunsa...

...- Şu var: "Bir yıl." diyor. Siz bunu üç yıla çıkarabilirsiniz, iki yıla çıkarabilirsiniz, miktarı artırabilirsiniz.

...- Tabii, ceza miktarı konuşabilir.

...- Hırsızlık suçunun basit hâlinin alt sınırı iki yıldır, nitelikli hâli üç yıldır, bu limiti yükseltebilirsiniz. Yani vatandaşın tatmini yönünden adam zararının giderilip giderilmediğine bakar. Hırsız hapse girmiş, ben ne yapayım? Yani, benim zararım ortada duruyor. Bu tip suçlarda, bu tip mağdurların bence hem yeni dava açmasını önleriz hem de bir şey olmuş olur...

-Devlet mantığı açısından bunlar çok yanlış, başlangıçta da böyle yani devlet kendini korumaya alıyor. Şimdi, devlete karşı işlenen suçlar af kapsamı dışında. Ya, bana tecavüz eden adamı affetme yetkisine sen nasıl sahiptin? Halbuki, ben zarar görmüşüm, affedeceksem ben ederim.

-Öyle af kapsamı yok ya, öyle bir şey yok yani.

-Ben bir konu daha açabilir miyim?

-Yani devlete karşı işlenen af kapsamı dışına, öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Olabilir Hâkime Hanım yani eğer Savcı Bey'in... Ben olarak... Savcı Bey şeyi...

-Bir iki husus daha var bu çocuk mağdurların tekrar tekrar mağdur edilmemesi konusunda. ÇİM dediğimiz -kısıtlanmış adı- Çocuk İzleme Merkezleri kuruldu biliyorsunuz, çok yeni, daha bir yıl kadar oldu benim bildiğim, Türkiye'de, şimdi, herhâlde 15, 16'ya ulaştı sayısı. Kuruluş amacı, özellikle, cinsel saldırı suçunun mağduru olan çocuklardan burada, özel ortamda -Batıkent'te var,

Yenimahalle Devlet Hastanesi içerisinde ki biz de kullanıyoruz, bizim de sık sık kullandığımız bir yer, çok güzel bir ortam sağlandı-uzman psikolog ifadeyi huzurda alıyor, Cumhuriyet Savcısı diğer odada -aynalı odada- dinliyor, gerektiğinde soru soruyor, en önemlisi, deliller orada toplanıyor -üzerindeki atleti, külotu, çamaşırı neyse, hepsi orada- uzman hekim, adli tıp uzmanı gerekirse çağırılıyor, bel konuluyor ve adli tıpta bütün deliller toplanıyor, işte, muayenesi falan yapılıyor, kayıt altına alınıyor, Cd'si de dosyaya ekleniyor. Yargıtay da bu şekilde karar verdi, artık, bundan sonra tekrar mağduru, zorunlu hâl yoksa yani çok mutlak, elzem sorulması gereken bir soru yoksa... Cd takılıyor, işte, mahkeme salonlarımızda artık televizyon da var işte izleme imkânı var...

-Sayın Savcı, yeniden çağırıyoruz ama beyan almıyoruz.

-Çağrılmıyor, hiç çağrılmamak için azami gayret gösteriliyor ve bu şekilde de bu uygundur, yasada da hüküm var esasen, uygun yani yasa dışı bir durum değil.

-Evet, tabi yasaya göre.

-Tekrar tekrar mağduriyet yaşamasin çünkü sanıkla beraber o çocuk... Benim bir nöbetimde, bakın -üç sene önce ben nöbet de tutuyordum şu an tutmuyorum ama- bir ramazan günüydü, iftar vakti saatinde, aynı suçtan, ırza geçme suçundan bir hafta önce tahliye olmuş bir sapık 8 yaşındaki kız çocuğunu arabasına aldı, Sincan Fatih'in arkasındaki dağlık kesimde götürdü -affedersiniz- ırzına geçti. Bu çocuk, iki defa ameliyat geçirdi, hayati tehlike atlattı.

Şimdi -özür diliyorum ama- bu tip suçlarda yeni mağduriyetlere sebep olmaması için şartlı tahliyeyi falan filan da belki yeniden değerlendirmek gerekir. Yani, aynı suçtan adam iki defa sabıka almış, infaz etmiş, artık buna bir daha şartlı tahliye yolunun da açılmaması uygun olur düşüncesindeyim. Yani, bizim infaz...

-Tedavi destekli bir uygulama...

-Olabilir. Şimdi, bu, yani, Allah korusun bu çocuğun hâlini, durumunu düşünemiyorum ben.

Şimdi, bizim infaz konusunda da sıkıntılarımız var. Bu konu, aslında, mağduriyet bağlamında yeni mağduriyetlere yol açıyor yani infaz sistemiimizin de yeniden bence bir elden geçirilmesi fayda var.

-Hangi madde diyebilir mi siziz?

-İşte, şartlı tahliye konusu. Adamın iki tane üç tane hırsızlıktan sabıkası var.

-Bildiğim kadarıyla yararlanmıyor öyle.

-Efendim?

-Bildiğim kadarıyla daha önceden infazı varsa...

-Aynı suçtan.

-Mükerrerse...

-Mükerrerse yararlanmıyor.

-... infaz şeyi artıyor.

-Artıyor ve yararlanmıyor o şartlı tahliyeden vesaire yararlanmıyor.

-Seçenek yaptırım uygulanıyor, mükerrerse... Şimdi, buradan bakıp bir şey yapalım.

-Anladım ama yani orada uygulanmıyor.

-Hayır, faydalıyor.

-Mükerrere özgü infaz rejimi..

-İnfaz rejimi var ama yararlanıyor yine. Cezasını belki tehdiden 04.09 daha...

Rahmetli 04.11 Hoca bize derdi: " Çocuklar, kötü bir yasa iyi bir uygulayıcı elinde iyi olur, iyi bir yasa da kötü bir uygulayıcının elinde..."

-Yani, ideal olanı yasanın da iyi olması uygulayıcının da iyi olması, ideal olanı bu.

-Tabii, tabii. Olmuyorsa, en azından kötü olan hükmü de iyi uygulayıcı daha iyi hâle getirebilir.

-Y a, uygulamada çok sıkıntılar var yani gerçekten var.

-Sayın Vekilim, AİHM hâkim sayısının yetersizliğini gerekçe olarak kabul etmiyor adil yargılanma anlamında.

-Doğru, haklısınız o konuda.

-Ama burada, bu yaramızı da bir şekilde ortaya koymamız lazım. İyi uygulayıcı nedir? Ben, onu da daha önce aslında konuşmamda belirtmek istiyordum, o kadar gereksiz olduğunu düşündüm. Bir hâkime olarak bunu düşünmem çok doğru değil ama o kadar gereksiz davalarla zaman geçirdiğimizi düşünüyorum ki, asıl mesaimi harcamam gereken, kafa yormam gereken, detay girmem

gereken davalarla ilgilenemediğimi düşünüyorum. Bu anlamda ben, polis akademisinde master yapıyorum dedim, onarıcı adalet der si aldım ve şiddetle Türkiye’de onarıcı adalet sisteminin gelmesi gerektiğini düşünen bir hâkimim.

BAŞKAN – Evet.

-Komşu komşuya bir küfür etti diye soluğu adliyenin önünde aldığımda ben iki saat onların tanıklarını... Daha bugün iki tane komşu kavgası dosyası baktım, inanın yaklaşık bir buçuk saatimi aldı sadece komşusuna hakaret etmiş. Birinde de çocuğunun oyuncuğunu kırmış diye. Bunlar hâkimin önüne gelmeden mağdura sadece sanık tarafın “Özür diliyorum.” demesiyle bile çözümlenecek davalar ve ben, bunları, vatandaşa, şikâyetle davanın düşebileceğini...

-Uzlaşma var zaten...

-Uzlaşma haricinde bu olaylar adliyeye gelmeden bir ara birim oluşturulup yine uzman kişiler belirlenerek... Bu, hukukçu uzman kişiler olabilir, konusuna göre teknik konudan anlayan bir sivil kişi de olabilir bana kalırsa...

-Ara bulucu çıktı ya, ara buluculuk...

-Ombudsman...

-Ombuds hukuklarda bir şeyler uygulanmaya çalışılıyor, o konularda çok bilgi sahibi değilim ama cezalar anlamında var mı, bilmiyorum.

-Uzlaşma var yerli...

-Onarıcı adalet sisteminin... Avusturya’da var uygulaması, bazı yurt dışı ülkelerinde var.

BAŞKAN – Şimdi, uzlaşma çok uygulanamıyor şu anda da... Artık onarıcı adalet yani bizim...

Ya, uzlaştırma kültürü yok, ya uzlaşma kültürü getirilsin.

BAŞKAN – Komisyonumuzun da içinde zaten.

-Onarıcı adalet de halka oluşturulur, model olarak pek çok model var. Özellikle, burada, amaçlanan şey, mağdur olanın mağduriyetini sığağı sığağına, gerekirse yakınlarını da o halkaya dâhil ederek, şüpheli tarafı da olayın içine alarak iki tarafın birbirini anlamaya çalışmasını sağlıyor ortam. Nedir? Sanığa diyor ki: “Sen benim malımı çaldın ama ben o korkuyla bir daha evime giremiyorum, sen bunların farkında mısın? Bana ne yaptığının farkında mısın? Neden bunu yaptın bana?” O da diyor ki, işte, geçmişini anlatmaya başlıyor. Mesela, örnek alıyorum: “Ben anne babası büyüdüm, böyle böyle bir ortamda yetiştim, beni sokakta uyuşturucuya alıştırdılar. Uyuşturucu alabilmek için işte, benim para temin etmem gerekiyordu. Bu yüzden, evine girdim.” Belki, o kişi, o şüphelinin veya sanık diyebileceğimiz -yargılamadan sonra sanık diyebileceğimiz- kişinin durumunu iyileştirmek için destek bile verebilir. Veya öbür tarafı anladığı zaman şüpheli.

-Böyle hikâyeler de artmaz mı toplumda? Senaryolar yazılmaya başlar.

-Çocuk için yapılabilir bu.

BAŞKAN – Roman gibi olur.

-Hayır, senaryolar yazılır bu defa.

-Hayır, şöyle: Çocukları topluma kazandırmak bizim görevimiz değil mi? Bu, her suç için veya her suçlu için uygulanacak bir sistem değil ama bir komşu, iki komşu birbiriyle komşuluğa devam ediyorsa bu uzlaşmayı, bu barış ortamını sağlamanın onlar için daha yararlı olacağını düşünüyorum ben. Her şey mahkemelerde bakılmalı bana kalırsa.

BAŞKAN - Biraz önce yani...

-Başbakan “Komşunuzu şikâyet edin.” diyordu.

-Demeçleri takip etmiyorum.

-Bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

-Bu aile yapısının değişmesiyle birlikte boşanmalar arttı. Mesela, önceden anne baba hem coğrafi olarak yakınında oluyordu evlenen çiftlerin ya da çiftler himaye altında oluyordu ilk yıllarda, hani, birbirlerine alışmaları... Çocuk doğuyordu, yardımları oluyordu, yanında oluyorlardı falan, aile ilişkileri daha güçlüydü ve boşanmalar azdı. Şimdi, bir kızla bir erkek evleniyor, bir apartman dairesinde oturuyor, komşuluk ilişkileri çok zayıf, küçük bir kavgada gidiyorlar boşanmaya.

-Danışmanlık merkezleri düşünebiliriz mesela, zorunlu olarak.

-Hayır, ben şunun için söylüyorum yani kültürel olarak aile yapısı değişiyor, yeni yapıya uygun bir, hani, danışma merkezi olabilir, başka bir şey olabilir, bunların kurumsallaştırılması gerekiyor.

-Muhakkak, aile hukukuyla ilgili olarak.

-Ama zorunlu değil. Mesela, boşanmaya gelmeden önce böyle bir geçiş sağlanabilir.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle, yani, tabii birçok şeyler de bu anlamda toplumdaki birçok değişimi, dönüşümü düzenleme anlamında yapılır, onarıcı adalet...

-Mutlaka tartışılması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN -... bizim konumuzun veya bizzat Komisyonumuzun konusu, daha önceki yapmış olduğumuz dinlemlerde de dile getirildi. Önümüzdeki hafta yapacağımız sempozyumun bir oturumunun konusu da onarıcı adalet.

-Şener Ulusoy Bey de Bakanlığa geçti aslında, akademide..

-Bunların kitapları var arkadaşlar, Türkiye Barolar Birliğinin...

BAŞKAN – Savcı Bey, sizin...

-Ben son bir şey daha söylemek isterim vaktimiz varsa.

Şimdi, bu -demin arkadaşlarımız bahsetti ama ben de bir daha üzerinden geçmek adına söylemek istiyorum- karı koca arasındaki aile içi şiddet meselesinde, yani, gerçekten, bunun şikâyete bağlı hâle getirilmesinin kamu menfaati açısından daha uygun olduğunu düşünüyorum ben de. Çünkü, bir tokat atıyor, sonra gerçekten pişman oluyor, özür diliyor, eşi de affediyor, gönlünü de alıyor, ne bileyim onu telafi edecek birtakım ama şey oluyor yani biz diyoruz ki... Önce bize geliyorlar “Aman dava açmayın biz barıştık.” Barıştınız da...

...- Kavgaya devam edin, biz ceza vereceğiz.

...-Biz öyle diyoruz, maalesef diyoruz ki: “Yasa böyle dava açmak zorundayız.” Mahkemeye geliyor, hâkime hanımlar, hâkim beyler diyor ki: “Yasa böyle, vazgeçmeyle düşmüyor.” Bunun mutlaka benim kanaatimce şikâyete bağlı hâle getirilmesi... Çünkü adam gidiyor cezayı ödüyor bir daha gidip dövüyor.

... – Senin yüzünden ceza...

...– Aynen öyle...

...– Olması gereken normal o yani, başka ne yapacak?

...– Tutanağa geçiyor bunlar ama bak...

... – Olması gereken demeyelim de, katıldığımız...

...– İkinci bir önemli husus da: Bu mağduriyete yol açan şey gerçekten Anadolu’da olan erken evlendirme dediğimiz erken evlendirmeler de oluyor yani ben vicdanım rahatsız olarak davalar da açtım ama mecburum, görevim bu.

Şimdi, aileler gerçekten düğün yapmış evlendirmiş ama kızın yaşı küçük. Kıza da bakıyorum ben -baktım bir tane somut bir örnek var- “İnşallah kemik yaşı yüksek gelir de dava açmam.” hani yaşını... Gönderdim Sincan Devlet Hastanesine yaşı da uygun geldi kemik yaşı normal yaşıyla. Evlenmişler, çocukları da var. Ben her iki tarafın ailesine, annesine babasına, o erkeğe, damada dava açmak zorunda kaldım ağır cezaya, en az sekiz yıl ceza alacak yani...

...– Onların arasında bir sorun yok değil mi?

...– Hayır, işte sadece gebe kalmış, hastane ihbar ediyor, diyor ki: Burada yaşı küçük birisi doğum yaptı veya düşük yaptı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kaç yaşında?

...– On altı falan ama şimdi on beş...

MAHMUT TANAL (İstanbul) –Çözümü var, çağırın ikisini, hemen evliliği yaptırın, muvafakat aldırın, konusuz ...

...– Hayır hayır öyle değil işte.

...– Yok şimdi şöyle: On beş yaşındayken cinsel ilişki gerçekleşmiş. On beş yaşından küçük malumunuz, sekiz seneden başlıyor, ben dava açıyorum -işte, arkadaşlarım bahsettiler- koca cezaevine, kadın çocuğuyla böyle kalıyor.

...– Bir de Yargıtaya git gel süresinde birkaç tane daha çocuk oluyor zaten, tutuklu yargılanmadığı için.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Önünü de açsanız ne yaparsınız?

...– Önünü açmak, bir ıslah... Yöntem tabii ki...

...– İnfazla ilgili söylenen şeyler vardı; onlara bakmak lazım.

...– Bilmiyorum o sizlerin takdirini ama bunu düzeltmek lazım diye düşünüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Düzeltmek o zaman, kamu spotlarına, Sayın Yargıcımızı hakikaten kutluyorum, o çok doğru...

...– Ben kamu spotuna karşıyım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O çok doğru, böyle caydırırız yoksa aksi takdirde bu şekilde biz kadınlarımızı, kızlarımızı koruyamayız yani yurt dışında ne yapıyorlar?

...– Hayır, evlenmişler, bir irza geçme durumu söz konusu değil, zorla bir yapılan husus yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama anne, on beş yaşındaki çocuk...

...– Vallahi kocam kızdı yani ben ne diyeyim şimdi.

BAŞKAN – Evet Savcı Bey, teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

...– Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yani zaten benzer konular, daha çok konuşulan hususlar, belli başlı hususlar etrafında devam ediyor.

Şimdi Murat Bey söz istemişti onu da dinleyelim.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HAKİMİ MURAT BİNİCİ – Öncelikle Başkanım teşekkür ediyorum.

Malumunuz olduğu üzere 18 Kasım tarihli Bakanlık oluruyla Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Mağdur Hakları Daire Başkanlığı kuruldu; kuvvetle muhtemelen o dairede görev yapacak hâkimlerden birisiyim, öyle görünüyor. Bu konu da vaktinizi fazla almamak kaydıyla birkaç bir şey söylemek istiyorum eğer uygun görülürse.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HAKİMİ MURAT BİNİCİ – Öncelikle malumunuz olduğu üzere ceza yapılanmamız cezalandırıcı adalet anlayışı üzerine kuruluydu. 2005 yılında özellikle Ceza Muhakemesi Kanunu ve Ceza Kanunu'ndaki değişikliklerle birlikte tam olarak olmamakla birlikte kısmen onarıcı adalet sistemi sistemimize girmeye başladı. İşte Arbulucuk Daire Başkanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulmuş durumda. Genel Müdürlüğümüz tarafından Avrupa Birliğiyle ortaklaşa yürütülen uzlaşmaya ilişkin projeler var; belki bu projelerin bir çıktısı olarak uzlaşmaya ilişkin müstakil bir daire kurulması ve daha sonra onarıcı adalete ilişkin veya alternatif uyumsuzluk çözüm yolları genel müdürlüğü adı altında müstakil bir genel müdürlük kurulması da söz konusu olabilecektir. Fakat onarıcı adaletin yansıması olarak -dediğim gibi- Ceza Muhakemesi Kanunu'nda ve Türk Ceza Kanunu'nda değişik hükümler var, az önce bir kısmını değerli konuşmacılar vurguladı; örneğin, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231'inci maddesindeki hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını örnek vermek istiyorum: Burada hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının uygulanması şartlarından birisi mağdurun uğradığı zararın sanık tarafından giderilmesi fakat bakış açısını sistem maalesef burada da sanıktan yana kurmuş durumda yani mağdurun uğradığı zararı sanığın gidermesi sanığın lehine bir durum teşkil edecektir, gidermemesi hâlinde ise mağdurun hakkını kazanmasına ilişkin herhangi bir adım atılmamaktadır. Bu yönüyle sistemimizde bir açık bulunmakta, bu açığın farkına varıldığı için 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu bünyesinde 12 ve 13'üncü maddeleriyle tazminat boyutunu yine biraz dışlayarak mağdurlara rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmeti vermek, psikososyal destek hizmeti vermek gibi çeşitli görevlerde bulunmak üzere denetimli serbestlik bünyesinde hizmet bürolarının oluşturulacağı hükme bağlandı fakat kanaatimizce Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bu sistemin oluşturulmasının faydası olmamasının nedeni Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün sanık ve hüküm bağlamında olaya yaklaşması, oluşturulan kurum kültürünün bu bağlamda olması nedeniyle bunun başarıya ulaşmadığını düşünmekteyiz. Bu nedenle Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Mağdur Hakları Daire Başkanlığı kuruldu. Biz, Başkanlık olarak çok... Komisyonunun vâkıf olması nedeniyle Bakanlığımız İç Denetim Birim Başkanlığı tarafından bu konuda yapılan iç denetim raporuna girmiyorum, inceleme raporuna sanırım Komisyon vâkıf.

BAŞKAN – Adliyelerde şey mi kuracaksınız? Sincan başladı herhâlde.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HAKİMİ MURAT BİNİCİ – Sincan'daki başlama Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığının bir uzantısı olarak değil de tam olarak, şu aşamada Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yürüttüğü bir proje kapsamında olan bir şey. Fakat başkanlığımız faaliyete geçince söz konusu projeyi de Genel Müdürlüğümüz alacak, bizim tarafımızdan yürütülecek. Biz hatta "Uzlaşmayı da acaba görev olarak daire başkanlığının görevleri arasında koysak mı?" diye düşündük ancak kantarın sanığa doğru olan topuzunu tam dengeleyebilmek için çünkü uzlaştırmayı uygulayabilmeniz için ortada bir konumda olmanız gerekiyor, sanık veya mağdur .....bakmamanız gerekiyor; bu nedenle uzlaştırmayı daire başkanlığımız bünyesinde olmaması gerektiğini, olaya bizim sadece mağdur bakımından yaklaşmamız gerektiğini düşünüyoruz.

İnceleme raporunda bir de yabancı ülkelerdeki uygulamalardan bir iki örnek vermek istiyorum: Değerli konuşmacıların az önce vurguladığı hani “Devlet olarak aldığımız para cezasını biz niye hazineye aktarıyoruz da mağdura vermiyoruz?” diye haklı olarak bir eleştiri geldi. Zaten kanaatimce devletin temel görevlerinden birisi olan mağdurun korunması görevini devlet ihmal ettiği hâlde bunun karşılığında suça maruz kalan mağdura ödenmesi gereken parayı bir de devlet olarak diyoruz ki: “Seni biz koruyamadık, suça maruz kaldın, mağdur oldun sanık şu kadar parayı bize ver.” Yani aslında bu denklemden de çok tezat bir durum var.

...– Katmerli ceza.

BAŞKAN – Almanya örneği var. Almanya’da güzel bir örnek var.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HAKİMİ MURAT BİNİCİ – Bu nedenle Almanya örneğinde olduğu gibi, Başkanımızın ifade ettiği gibi, Almanya’da hâkimler verilen para cezasının tamamını ya da takdir edecekleri bir kısmının mağdura ödenmesini hükmedebiliyorlar.

BAŞKAN – Veya STK’lara.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HAKİMİ MURAT BİNİCİ – Tabii veya mağdur hakları konusunda çalışan sivil toplum örgütlerine...

...– Ceza muhakemesi mağduriyet miktarını belirlemeyle de.....

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HAKİMİ MURAT BİNİCİ – Bizim ona ilişkin de bir önerimiz var Sayın Başkanım.

Biz esasında şöyle bir şey de düşünüyoruz: Eğer şahsi hak yargılamaya uzatmayacaksa, örneğin, yeni bir delil araştırmasına girilmesi, bilirkişi incelemesine girilmesi gibi yargılamayı uzatacak yeni bir faaliyet gerektirmiyorsa biz ceza yargılamasında şahsi haklara ilişkin olarak da mahkemenin karar vermesi gerektiğini de düşünüyoruz. Bu bir nevi eski sisteme dönüş gibi olacak çünkü eskiden şahsi hak davaları vardı malumunuz olduğu üzere. Biz yargılamayı uzatmamak kaydıyla buna da karar vermesi gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, önerilerimiz arasında: Alınan bu para cezalarının -biz yüzde 2 gibi bir rakam telaffuz ettik ama tabii bu ilerde sizlerin takdiriyle olacak bir şey, oran da değişebilir- alınacak yüzde 2’ nin bir fonda toplanarak mağdurlara yönelik verilecek tazminat ve benzeri hizmetlerde kullanılmasını düşünüyoruz. Ayrıca -Başkanımın da ifade ettiği gibi- Türkiye’de maalesef bu alanda güçlü bir sivil toplum yapılanması yok mağdurlara destek anlamında çünkü Almanya örneğinde olduğu gibi bu tür destekler sivil toplum örgütleriyle, dernek ve vakıflar aracılığıyla yürütülmekte; onların finansmanını da kamu sağlamakta. Bizde de hani ilerde belki güçlü sivil toplum örgütlerinin devreye girmesi hâlinde benzer bir yola da başvurulabilir.

Bir son olarak da: Bizde mağdurların haklarını yeterince bilmediklerini düşünmekteyiz; bu nedenle özellikle kolluk birimlerinde mağdurlara yol gösterici kılavuzlar hazırlanarak gelen mağdurlara mağduriyetlerine göre hangi yolu izleyebileceklerine dair rehber olacak kılavuzlar koymayı düşünüyoruz. Esasında Daire Başkanlığımızın görevleri, amacı, yapılacak sempozyumda daha detaylı ifade edilecek. Ben vaktinizi almamak için detaya girmiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

...– Sayın Başkanım çok özür diliyorum, bir hususu söylemesem ben kendimi sorumlu hissedeceğim yani yeri de burası çünkü.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Savcım.

...– Şimdi -benim kişisel gözlemim olarak söylüyorum diğer arkadaşlarım katılırlar, katılmazlar bilmiyorum ama- şöyle bir durum oluyor: Şimdi bir suç işleniyor, suçun tabii ki bir mağduru var, bir de sanığı, şüphelisi, işte sonra hükümlüsü var.

Şimdi, mağdur kişiler genelde hani işte eş dostun da tesellisiyle, kadercilik anlayışıyla vallahi içine kapanıyor, ne yapsın, sinesine çekiyor, gidiyor; uğraşmıyor çok fazla, herhangi bir destek de yok çünkü sivil toplumdan da yok, devletten yok. Genelde bilmiyorum böyle, sizlerin kapısını bu şekilde çalan oluyor mu? Fakat, tersi olduğu zaman, tersi karşı taraf için ben aynı şeyi düşünmüyorum, görmüyorum, çok rastladım çünkü.

Şimdi, suç işliyor, tutuklandı kişi, inanın elinde kullanabileceği ne veri varsa hepsini kullanıyor, ortalığı ayağa kaldırıyor. Hükümlü oldu sonrasında yani sakın yanlış anlaşılmasın, biz insanlara suçsuzsa suçsuz, haksızsa haksız bunu demek zorundayız. Sonra hükümlü oluyor, şimdi, buradan, oradan o şeyden cezaevinden çıkmak için ne gerekiyorsa... Ama, ben kendi yakınlarımdan çok iyi biliyorum güvendiğim kişilerden. Şimdi, bana geliyor diyor ki: “Benim yakınım şöyle şöyle şunu yaptı, hâkim taktı, savcı taktı, işte,

jandarma takti, emniyet takti, delil uydurdular bilmem ne yaptılar, cezaevine girdi.” Ben dostça, hasbelkader işte alıyorlar, getiriyorlar, bakıyorum, gördüğüm şey şu: İnanın az bile yapmışlar diyorum, az bile vermişler; dediğinin tam tersi. Ben bununla defalarca karşılaştım. Suç işleyen insanların sesi çok fazla çıkıyor, her yeri ayağa kaldırıyorlar ve en son hâkime, savcıya ulaşmaya çalışıyorlar, yakınlarına ulaşmaya çalışıyorlar, olmadı HSYK’ya şikâyet, olmadı bakanlığa, olmadı Cumhurbaşkanına, olmadı sizlerin belki kapılarını çalıyorlar, işte bir af... Ben sık sık af çıkmasının bir nedeni olarak da, şartlı tahliye çıkmasının bir nedeni olarak bunu düşünüyorum çünkü her yolu deniyorlar oradan kurtulmak için ama mağdur kişilerin gerçekten sesi çıkmıyor, çıkamıyor; kimsenin bir sahip çıktığı da yok, sinesine çekiyor ne yapsın.

- Şimdi, bu konuda aslında bakın, çok önemli olarak gördüğümüz bir konu. Uygulamadakilerin aslında bizim belki sormamızla çıkacak veyahut da sizin aklınıza gelecek bir konu.

Şimdi, sanık cezaevine gitti ve doktora, sağlığa bir yere gideceği zaman cezaevi aracıyla gidiyor. Mesela, adli tıpa gönderdiniz, cezaevi aracıyla götürüyorsunuz. Mağduru adli tıpa gönderdiğiniz zaman nasıl gidiyor?

- Kendi parasıyla gidiyor.

- Kendi imkânlarıyla gidiyor.

- Yok, hayır, ekonomik durumu iyi değilse...

- “Gidemem.” diyorsa sonradan ödenmek üzere suçüstünde şeyde para varsa falan filan yani.

- Bakın, çok önemli yani sonra ödenmek falan çok şey.

- Arabayla alıp getirip rapora göndermiyoruz, yok öyle bir şey.

- Giderken veriliyor Sayın Başkan.

- İl dışına İstanbul’a adli tıpa gidecekse...

- İl dışına giderken veriliyor, yanına polis görevlisi de verilebiliyor, refakatçi de verilebiliyor ama “dönüş yok” diye veriliyor.

- Hayır, şimdi adam zaten mağdur.

- Gidiş var, dönüş yok.

- Keçiören’de oturuyor örneğin, kişi mağdur...

- Yani çünkü savcılık bunu direkt şey yapıyor.

- Adli tıpa götürülüp raporunun aldırılması lazım. Bizim bunu devlet olarak bu mağduru işte alıp evinden raporunu aldırıp gene geri evine teslim etmemiz lazım, çok insani bir şey. Çoğunun parası yok, ben onu da biliyorum, iyi ki mevzu oldu.

- Onu araştırıp şey yapalım.

- Adam ağlıyor, “Ben gidemem.” diyor, işte sevk edeceğiz, göndereceğiz İstanbul’a “Benim imkânım yok, parasını verin.” diyor, ya, bizim de paramız yok, ne yapacağız? Yani devletlik burada aslında bence kendisini gösterecek bir durum. Bu konuda zayıfız yani.

- Başkanım, vâkıf olmuşsunuzdur, iç denetim biriminin raporunda sanık ve mağdurun mukayesesi yapılmış, maalesef, öyle hükümler var, benzer şekilde müdafilik hizmetinin alt sınırı beş yıldan fazla olan suçlar da sanık bakımından zorunlu kılarken mağdur için vermiyoruz, diyoruz ki: “Talebi hâlinde barodan bir avukat görevlendirilir.”

- O vardı da sonradan kaldırıldı, biraz para çok gitti herhâlde.

- Sınırı biraz yükselttik ama bu yeniden düşünülebilir mi? En azından kamuoyundaki devlet, sanık bağlamından olaya yaklaşıyor algısının kırılması açısından biz Mağdur Hakları Daire Başkanlığının kurulduğunun bile başlı başına bu algıyı yıkmakta çok önemli olacağını düşünüyoruz.

Bir de değişiklik bakanlıkların değişik suç tipleriyle veya da hedef kitle mağdurlarına yönelik olarak konuşulduğu merkezler var, malum kimilerinden bahsedildi, çocuk izleme merkezleri veya 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda da şiddeti önleme ve izleme merkezlerinin kurulması öngörülüyor. Çocuk izleme merkezleri Sağlık Bakanlığı bünyesinde, aile içi şiddete ilişkin olarak da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde olacak. Biz daire başkanlığı olarak bunlar ve daha ileride de kurulabileceğini düşünüyoruz bu tarz merkezlerin, koordine görevini de üstlenebileceğimizi düşünmekteyiz, onu da eklemek istedi m.

- Mahmut Bey, bir soru mu soracaksınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, mağdur hakları merkezinde burada sadece ceza alanında mı veyahut da biz gerek İdare Hukuku anlamında sık sık imarlar değişikliği ve halkın mağduriyeti bunları da sizin alanınıza girecek mi? Aynı şekilde tüketici haklarıyla ilgili girecek mi? Ne bileyim, yani bu kredi kartları, banka sözleşmeleri yani şeyi koruma açısından bunlar hep girecek mi? Yoksa sadece ceza açısından mı; bu bir.

- Sayın Vekilim, Avrupa'daki örnek...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Diğerlerini de söyleyeyim de bir bütün olarak izinizle.

İkincisi, şimdi, evet, çok çağırıyorlar, çok bağıyorlar yani burada sanki hâkimler, savcılar veya ne bileyim, cezaevi idareleri haksızmış gibi bir olay aslında tüm mağdurların güvencesi mahkemedir, hâkimdir, savcıdır. Bundan daha iyi bir güvence neresi olabilir bence? Yani biz hukukçu olarak mağdurun hakkı, hukuku ne gerekiyorsa bence ertelenmeden tez verilmeli, bunun da güvencesi mahkemeler olmalı. Ama, imkânları dâhilinde tabii ki bu -ne olur arkadaşlar da kendi üzerine alınmasınlar- “Hangi siyasal iktidar döneminde olursa olsun biraz eğer yargının üzerinden el çekilirse siyasiler tarafından belki o bir nebze gerçekleşebilir.” diye düşünüyorum. Ama, mevzuatta şey hükmü de var, bu konuda cephenizde ne var? Adliye salonlarında kamerayla fotoğraf vesaire geçmişte çekilebiliyordu, hiçbir sıkıntı yoktu, bu, aynı zamanda duruşma düzenini de sorgulayan, denetleyen bir yöntemdi. Bu mevcut olan yasal düzenlemeyle yasak getirildikten sonra âdetâ duruşma salonları denetlenmeyen, kontrol edilmeyen bir durum hâline geldi. En başta mesela, bu Ethem Sarısülük olayında hakikaten -ben de o duruşmayı izleyen vekiller arasındayım- savcı arkadaşımız kürsüde önünü perdelemek yani dosya, büyük klasörler koyarak, orayı da kimse görmesin diye rahat rahat, şöyle uyuyordu. Şimdi, hatta, ben mübaşiri çağırdım, dedim: “Beyefendi, o önündeki dosyaları kaldır, bari rahat rahat millet görsün.” ve “Yapma Vekilim.” dedi ama yine millet orada çekti.

Şimdi, tabii ki ceza tehdidi altında “Aman kamera çekmeyin, şunu yapın, bunu yapın.” yani aynı şekilde acaba bu da bir hak mağduriyeti ihlali değil mi? Yani oradaki netice itibarıyla madem halka açık, şeffaf denetlenebilir durumda. E, orada ne yaptık? Tweet'lerle attık, gönderdik bu sefer ve ne oldu? Soruşturma açıldı, vesaire. Yani biraz biz şuna benzetmek zorundayız: Ben direksiyondaysam, uyuyorsam trafik kazası yapacağım. Bu trafik kazasıyla aracın içerisinde bulunanları da Allah göstermesin yaralanabilir, ölebilir veya başkalarına da çarparsam ölecek ama çünkü direksiyonda uyuyorum. Bu şu anda mahkemede.. Yani bu işi...

-O zaman farkımız ne olur değil mi?

-Tabii ki yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben soru soruyorum, açıklama yapmıyorum.

-Bu son konuşulan konuyla ilgili...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Konuşacağız değerli arkadaşım, ben bitireyim izinizle.

BAŞKAN – Bitirsin Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bu, netice itibarıyla yargının da itibarı açısından, güveni açısından, halkın da güveni açısından... Bunun acaba kameraya girmesi yasak değil mi? Yani bu yasak bir hak ihlaline sebebiyet vermiyor mu? Bunu da kaldırmak daha doğru olmaz mı denetlenebilirlik açısından, şeffaflık açısından? Yani burada şunu anlardım ben: Duruşma kapalıysa, gizliyse zaten kimse almaz, çekilmez. Ama, gizli değil ise bunu oraya engellemenin, kameraya çekmenin ne mahzuru olur? Şu olabilir: Mahkemenin çalışmasını vesaire, dizaynı açısından, engelleme açısından, ona yürekten katılıyorum. Efendim, orada mahkemenin çalışmasını engellemeyecek şekilde, düzenini bozmayacak şekilde... Onu anlardım ama başka şekilde de bu da bir hak ihlali...

-Ya, 20 tane kamere sizce engellemez mi?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben onu söylüyorum.

-Bence engeller yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, onu söylüyorum.

-Ya, neyse şöyle: Konuyu dağıtmayalım, siz bitirin de...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Engellemeyi diyoruz yani bu bir engelleme olmuyor mu acaba? Bu açıdan buna ne dersiniz?

-Bizi çok rahatlattığını ben söyleyebilirim, benim düşüncem bu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Öyle mi? Peki, bu tür kötü örnekleri nasıl engelleyebiliriz? Bu, Ankara'nın örnekleri mesela küçük yerde nasıl...

BAŞKAN – Şimdi, Mahmut Bey, arkadaşlar şöyle yapalım: Yani konumuz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hak ihlali.

– Ama, suçtan zarar gören mağdurun hak ihlaline bakacak olursak üstat, yani İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda bunların hepsini tartışabiliriz, konuşabiliriz de...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bu da bir mağdur hakkı. Bakın, mağdur orada ne yapıyor? Bir hak arıyor. Onun davasına bakan yargıç ve savcı uyuyorsa bu, mağdur olmuyor mu?

–Şimdi, bak uyup uyumama meselesi değil, biraz önce kameranın girip girmeme meselesine geldik yani...

Ama, en azından, Mahmut Bey, üstat yani konu gündeme gelmişken madem ki böyle bir şey söylendi, siz de cevap vermek istiyorsanız, cevapları toparlayalım, bundan sonra başka bir soru yoksa toplantıyı da toparlayalım.

Buyurun hâkim hanım.

–Müsaadeniz olursa. Burada tabii herkesin kendi cephesinden olaya bakması gerektiğini düşünüyorum. Elbette uyuyan bir hâkimin, savcının trafik kazası yapacağı benzetmesi çok yanlış bir benzetme değil ama ortada bir problem varsa, bu problemler nasıl aşılabilir diye düşünürken herkesin kendi cephesinden bakması gerektiğini düşünüyorum. Bunu, birbirimizi eleştirerek değil. Yargıya, siyasetin etki yaptığı cümlesini ben asla kabul edemem. Bunu böyle genel olarak söylediğiniz zaman ben de üzerime alırım. Böyle bir şeyi asla kabul edemem. Yargının işte siyasetin arka bahçesi olduğu ya da işte bunun hiçbir yargıç ve savcı arkadaşımın kabul edeceğini düşünüyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zaten farklı demiyorum, ben elini çekmesi lazım diyorum. Yani ağır bir cümle söylemedim.

–Bizim üzerimizde şu anda siyasi hiçbir el yok, ben kendi adıma konuşuyorum. En azından bu anlamda kendi adıma konuşuyorum. Fakat, ortada bir problem var. Mağdurların daha fazla mağdur olmamasıysa konu, yargıçların mesleğini daha düzgün yapabilmesi adına bir dengeli çalışma sistemi oluşturmak zorundayız diye düşünüyorum. Gelin Ankara Adliyesine, asli ceza hâkimleri olarak sabah giriyoruz, akşama kadar en ufak birbirimizi görmeden, ekstra başka işle uğraşmadan -ki benim ekstra birtakım başka seminer çalışmalarım, projelerde görevlerim var- harıl harıl hiç durmadan, siz de aynı şekilde görevinizi en iyi şekilde yaptığınızı inanıyorum, bizlerin de aynı şekilde ama buna rağmen yetişemediğimiz, içimize sinmeyen yargılamayı yaparken “Keşke daha rahat koşullarda, daha çok zaman ayırarak, daha düzgün işimizi yapabilsek.” dediğimiz çok zaman geliyor. Şimdi, bunun için daha fazla mı yargıç almak lazım? Küçük yerlerle büyük yerlerdeki hâkim sayısını dengelemek mi lazım? Nasıl bir proje üretmek lazım bilmiyorum ama her dönemde hâkim, savcı alımında bir isyan başlıyor, “Hükûmet, siyasi yargı oluşturmaya, kendi adamlarını yerleştirmeye çalışıyor.” diye. Bu her dönemde tartışılan bir konudur. İhtiyaç varsa, bunu ne zaman, ne şekilde, ne miktarda almak gerekir şimdi biliyorsunuz istinaflar tartışılıyor. Bu acaba yararlı sonuçlar doğuracak mı? Yargılama sürecini daha mı fazla uzatacak? Buna yeterli sayımız var mı? Bu altyapılar oluşturularak yargının iyileştirilmesi hâlinde sanık haklarının da, mağdur haklarının da daha az çığneneceği kanaatindeyim.

Bunu belirtmek istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Hâkim, çok düzgün yargıçlarımız ve savcılarımızı tenzih ediyorum. Daha geçen dönem, sınav sorularının bir siyasi partinin üyesi olan 2 meslektaşım, avukatım, karı-koca... Bunlar geldi yani hakikaten siyasetin dokunduğu yer kirli.

–Her dönemde...

BAŞKAN – Mahmut Bey, bakın bir saniye.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onun için yani yargı ayrı yani çok ulvi bir şey onu dışarıda tutmak lazım yani...

BAŞKAN – Şimdi, söylediğiniz söz, “Siyasetin her dokunduğu yer kirli.” dediğiniz an, kendinizle çelişmiş olursunuz. Şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisinde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çelişmiyorum, yargıya dokunduğu yer kirli olur, onu...

BAŞKAN – Bir saniye.

Biz şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındayız, siyasetin en üst yapıldığı yerdeyiz ve hiçbir şekilde siyasetin dokunduğu yer olumsuz değil.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yargıya dokunduğu yer kirli oluyor.

BAŞKAN – Sizin söylediğiniz noktayı kesinlikle kabul edemem. Çünkü on beş-yirmi yıldır siyaset yapan birisiyim, yirmi-otuz yıl daha siyaset yapacağım. Siyasetin dokunduğu yer her zaman için temizdir, yeter ki siyaset sahnesinde kalsın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yargının...

BAŞKAN – Yani Murat Bey, siz ilk soruya cevap verin, ondan sonra toparlayalım yani hiç gerek yok.

-Ethem Sarısülük davası diyorsunuz, tabii ki izlenmeli ama sizler de bir şekilde gidip yargıçlara, hâkimlere orada baskı yapıyorsunuz ya.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ne baskısı ya?

-Sayın Vekilim, duruşmalar açık yapılır yani ilgili olan herkes duruşmaları izleyebilir, görüntü alınmaması...

-Basın basın geziyorsunuz, orada eyyamlar yapıyorsunuz, eyyam yaratmaya çalışıyorsunuz.

BAŞKAN – Ya şu toplantıyı farklı bir toplantıya... Mahmut Bey, bizim belki onuncu toplantımız ya lütfen. Bizim konumuz belli, bunu başka bir yerde tartışabiliriz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Konuyla ilgili yani ben...

BAŞKAN - Suçtan zarar gören mağdurların dışındaki bir mevzunun burada konuşulması... Konuyla hiç alakası yok söylediklerinizin, söylediklerinizden HSYK seçimini tartışalım yani atamaları tartışalım. Bunlarda benim de onlarca söyleyecek şeyim var ama lütfen yani kusura bakmayın ya.

Murat Bey, son kez söyleyin.

-Şu cümle söylendi yalnız, "Kameralar olmadığı için duruşmalarda düzen sağlanamıyor." diye genel bir cümle kurdunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğrudur.

-Sadece Sarısülük duruşması için demediniz mi onu?

-Evet, kapalı kapılar arkasında yargılama yapılmıyor.

-Duruşmalar hakla açıktır, ilgili olan herkes izleyebilir. Taraflar görüntü alınmasını istemiyor genel olarak.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli yargıçım, bakın, duruşma salonuna girip mahkemeler... Silivri’de duruşmalara bizi almadı. "Kapalı" kararı verin dedim, "Vermiyorum." dedi onu. HSYK’ya şikâyet ettim. "Yok, kardeşim." cevabı.

- Ama bu spesifik bir konu, söylediğiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl? Adalet arıyor insanlar. Bir düzeni yıkarsanız adaleti yıkacaksınız önce. Adaleti yıkmamak için düzeni koruma için adalete olan şeyi sağlamak lazım arkadaşlar. "Efendim, gereksiz olan davalara biz niye bakıyoruz?" O zaman niye açılıyor? İddianamenin iadesi var, müessese var kendi içinde.

- Yasa gereği açılıyor.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Efendim, dava açmaya yeterliyse tabii ki açılacak. Mağduriyetini nerede arayacak vatandaş, gelip birbirini mi vursun? Gelip adaleti arıyor...

- Akademik bir konu bu, adalet sistemi gelebileceğinden bahsettim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

- Sayın Başkanım, sorunun ilk kısmına ilişkin olarak şunları söyleyebilirim: Biz bu daire başkanlarının görev tanımını yaparken önümüzdeki yurt dışı örneklerini dikkate aldık. Yurt dışındaki örneklerin büyük çoğunluğu şiddete dayalı olarak işlenen suçlar sonucunda oluşan mağduriyetlerin giderilmesini esas almakta. Bizim görev tanımımız da büyük ihtimalde bu kapsamda olacak fakat incelemeler devam ediyor yani uygun görüldüğü takdirde genişletilecektir illaki, başarılı uygulanırsa.

BAŞKAN – Yani şimdi, mağduriyet dediğinizde açıkçası, biz de geçen sene bu Komisyonu kurduğumuzda "Suçtan zarar gören mağdurlar" diye özellikle bunu önerge olarak hazırlamıştık ama önergeyi hazırlayıp Üst Komisyonunda, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda bu konuyu tartıştığımızda açıkçası hukukçu olan ve olmayan milletvekili arkadaşlarımızın da konuyu çok farklı noktalara götürdüğünü yani bunun çok geniş bir alan olacağını, dolayısıyla, her kesimden bununla ilgili talepler olacağını dile getirmiştik. En son ben konuşmamda da ısrarla söyledim yani biz burada sınır çiziyoruz, suçtan zarar gören mağdurlar. Çünkü diğer türlü yolda yürürken ayağı taşa takılan, belediyeden "Ben mağdur oldum." Veyahut da belediyenin bir aracı -yine belediye örneği olmuş oldu ama- bir sürü... Yukarıdan komşunun yapmış olduğu ufaklık bir halı silme gibi şeyler yani bu o kadar çok genişleyebilir ki. Dolayısıyla, biz bunu sınırladık çünkü sınırlamadığınız zaman dediğiniz gibi yani şurada otururken düşmeniz bile mağduriyet doğuracaktır. Dolayısıyla, bu çok geniş bir alan olacaktır. O açıdan yani Bakanlıkta da oluşturulacak bir makamın, bir yerin bu şekilde sınırlandırılması da çok da mantıksız bir nokta değil. Çünkü sıkıntılı olan konu bu zaten, hukuk alanında hukuka sanık ve mağdur noktasında baktığımızda mağdur konusu ciddi bir sorun. Dolayısıyla, buna son yıllarda farkındalık oluşturma açısından bizler de sizler de bir çalışma yapıyorsunuz.

Hâkim Bey, buyurun.

- Sayın Başkanım, CMK’da biliyorsunuz, “Duruşma başladıktan sonra duruşma salonunda her türlü sesli veya görüntülü kayıt veya nakil olanağı sağlayan aletler kullanılamaz.” diye bir madde var, biz de duruşmalarda bunu uyguluyoruz. Ben bu maddenin yerinde olduğunu düşünüyorum çünkü Sayın Vekilimiz sadece burayı düşünmesin. Biliyorsunuz, Türkiye’de bu madde her yerde uygulanıyor. Biz Diyarbakır’da görev yaparken özel yetkili mahkemede çalıştık. Yani kaç tane terörist geldi, yargıladık yani ve üzerine bombayı yüklemiş kaç kişiyi yargıladık yani. Kızcağzı koymuş buralarına, göğüslerine el bombalarını, gelmiş, yolda yakalanmış falan. Yani hakikaten çok kişi yargıladık. Orada görüntü almaya çalışanlar oldu yani başkan bey engelledi falan ama şimdi, düşünün, orada teröristi yargılıyorsunuz. Arkasında hemen akrabası var, bilmen ne, duruşmayı izliyorlar. Evet, izliyorlar çok fazla. O görüntüyü aldığını düşün ki almaya çalışıyorlardı, bir tanesinde oldu. Şimdi, daha sonra ne oluyor? Kaç defa ses bombası atıldı lojmanlarımıza, evet, biz yaşadık bunları yani.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl? Daha önceden aranmıyor mu, duruşmaya nasıl öyle getiriliyor?

- Hayır, cep telefonu var, cep telefonu ile çekiyor.
- Hayır, hayır sanığı nasıl...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok, sanık daha önce aranıyor.

- Sanık değil, arkadaki izleyiciler, akrabalar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Aranarak giriyor ya.

- Hayır, aranarak girsin, bunlara el konulmuyor.
- “El bombasıyla nasıl geliyor?” diyor.
- Hayır, o değil hayır, yanlış anlattım ben size. Hayır şöyle, sanığımız Lice’den gelirken bombaları koymuş buralarına, ondan sonra arama sırasında yakalanmış. Sanığımız buydu, bir kızcağızdı. İzleyiciler gelirken bu duruşmaya bu telefonla geliyorlar, herhangi bir engel yok, girebiliyorsunuz.

BAŞKAN – “Güvenliğimize engel.” diyor yani.

- O sanığı yargılarken biz, arkadaki akrabaları, kamerayla çekmeye çalıştılar, bizleri, heyeti.
- Dışarıdan çekmek isterse yine bulur arkadaşım.
- Hayır, bulur, elbette bulur da yani dolayısıyla...
- Mağdur hakları ne olacak? İfşa edilmek istemiyor.
- Dolayısıyla, ifşa edilmemesi doğru diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, yani çok farklı bir nokta dediğim gibi. Dolayısıyla, bunu da en azından tartışmış ve değerlendirmiş olduk.

Teşekkür ediyoruz, ayağınıza sağlık. İnşallah bu konuda son toparlamalarla birlikte raporumuzu en kısa sürede hazırlayacağız. Bütün sunum yapan katılımcılara teşekkür ediyorum.

İsteyen olursa, rapordan biz de alabilir miyiz?

BAŞKAN – Olabilir. Ben zaten en son onu söyleyecektim. Eğer şu anda yapmış olduğunuz sunumla ilgili veyahut da bununla ilgili aklınıza gelebilecek husus veya bir araştırma söz konusu olacak olursa, Serenay Hanım’ın mailine gönderirseniz veya bizim Komisyonumuza gönderirseniz biz de çok memnun oluruz. Bizim de mali adreslerini alalım, size iletelim.

Teşekkür ediyorum, toplantıyı bitiriyorum.

Kapanma Saati: 16.51